VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina
Perustettu 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 104 — Vol. LI vuosikerta | Sudbury, Ont. | Lauantai, syysk. 9 p. — Saturday, Sept. 9, 1967

JUHLAVUODEN KOLME SYMBOOLIA

1917—1967

1867 1967

Itsenäinen SUOMI

Canadan 100-vuotispäivän, Vapauden kultavuoden ja Suomen itsenäistymisen 50-vuotispäivän kunniaksi

Fordin työläiset ovat lakossa USAssa

Siitä uskotaan tulevan pitkäaikainen ja kova taistelu — Ford lopettaa tuotantonsa Canadassa jos lakko pitkistyy

Detroit. — Fordin lakon jatkuessa toista päivää täällä esitettiin torstaina olettamuksia, että siitä voi kehittyä hyvin pitkäaikainen taistelu mikä saattaa kestää jouluun asti.

Canadassa Fordin tehtaat jatkavat tuotantoa, mutta Yhdysvalloissa valmistettavat osat loppuvat pian ja niin päättyy Fordin tuotanto Canadassakin parin viikon kuluttua ellei lakkoa sitten mennessä sovita. Torstai-iltaisen tiedonannon mukaan Ford pakkolomauttaa jo tänä maanantaina (syysk. 11 pnä) Windsorissa 425 työläistä.

Fordin palveluksessa on canadalaistehtaissa noin 10,000 työläistä, joita odottaa pakkolomautus, ellei lakkoa sovita Yhdysvaltain puolella.

Fordin suurimmat kilpailijat, General Motors ja Chrysler jatkavat tuotantoaan. Niiden työläiset pysyivät työmaillaan vaikka nämä yhtiöt kieltäytyivät jatkamasta keskiviikko iltana puolenyön aikana umpeen mennyttä vanhaa työehtosopimusta.

Autotyöläisten unionin ilmeisenä strategiana on se, että ylläpidetään painostusta Fordia kohtaan samalla kun sen kilpailijat voivat tuottaa markkinoille vuoden 1968 automallejaan. Jos unio saa sopimuksen Fordin kanssa, silloin vaaditaan samanlaista sopimusta muiden yhtiöiden kanssa.

Union presidentti Walter Reuther on kuitenkin syyttänyt, että General Motors, maailman suurin yhtiö, on pää-arkkitehtina suunnitelmassa, jonka avulla yritetään murskata autoteollisuuden työläisten unio.

Detroit. — Autotyöläisten unioni — United Auto Workers Union — aloitti torstaina lakon Ford-yhtiöä vastaan sulkien laitoksen työpaikkojen ovet Yhdysvaltain 25:ssä osavaltiossa. Lakkoon osallistuu noin 160,000 työläistä.

Neuvottelut oli keskeytetty, eikä uutta neuvottelutilaisuutta oltu kutsuttu.

Tämä lakko lopetti työt Fordin tehtaissa missä normaalisesti valmistetaan 8,000 autoa päivässä. Se voi myös vaikeuttaa Fordin kilpailukykyä General Motorsin ja Chryslerin rinnalla.

Tässä Yhdysvaltain toiseksi suurimmassa (GM:n jälkeen) autoyhtiössä ei ole ollut kansallista lakkoa vuodesta 1961 lukien.

Vain 30 minuuttia ennen puoliyötä keskiviikkona, jolloin vanha työehtosopimus meni umpeen, Fordyhtiö hylkäsi union presidentin Walter Reutherin ehdotuksen, että järjestettäisiin kumpaakin osapuolta sitova sovitteluoikeus. (Tähän ehdotukseen sisältyi ajatus että unio nimittäisi yhden edustajan, Ford toisen edustajan ja nämä yhdessä valitsisivat kolmannen henkilön — ja että tämän komitean sovitteluratkaisu olisi hyväksytty etukäteen kumpaakin osapuolta sitovaksi.)

Muutaman minuutin kuluttua lakon alkamisen jälkeen mr Reuther sanoi olevan tapahtumain kehityksestä "erittäin pettynyt".

Aikaisemmin tämän vuoden alussa hän sanoi, että "tämän union taistelukuntoa kokeillaan kovemmin kuin koskaan ennen". Nyt hän sanoi sanomalehtien edustajille: "Minä uskon Fordin työläisten kestävän tämän kokeen".

Yhtiön puheenjohtaja Henry Ford sanoi lakkoa "täysin epäoikeutetuksi ja täysin tarpeettomaksi."

Reuher esitti toistamiseen syytöksen, että "kolme suurta pyrkii" kestitetysti kollektiivisten työehtoneuvottelujen murtamiseen. Kiistan perustana on palkkakysymys.

Ford on tarjonnut 13 sentin palkankorotusta tunnilta heti ja 2.8 prosenttista palkankorotusta kahden vuoden aikana 3-vuotisen työehtosopimuksen pohjalla.

Yläosattomat ovat "perustuslaillisia"

Portland, Ore. — Täkäläinen vetoomusoikeus antoi torstaina lausunnon, että kunnallinen säädös yläosattomissa esiintyviä tanssiattaria vastaan loukkaa Yhdysvaltain perustuslakia sen vuoksi kun se kielsi go-go tanssijatar Carol Derringtonilta ilmaisuvapauden.

Kaksikymmentäyksivuotias mrs. Derrington ja hänen 7 työtkumppaniaan pidätettiin viime vuonna eräässä yökerhossa ja ravintolassa syytettynä pukeutumisesta niin, että "heidän molemmat tai toinen rintansa oli kokonaan tai asiallisesti puhuen paljaana". Heldät tuomittiin sen syytöksen peruseella kukin $200 sakkoon.

Ranska ja Quebec vaihtavat opettajia

Pariisi. — Tiistaina täällä julkaistun tiedon mukaan Ranska ja Quebecin yhteistoiminta rajoittuu pääpiirteissä opettajien sekä radio- ja televisiovaihtoihin.

Talousavustusta puhuen Pariisin radio ilmoitti vain, että Ranskan rahamarkkinat ovat täysin avoinna Quebecille.

Tiedonantoministeri George Gorse, joka yllämainitun tiedon julkaisi, sanoi samalla, että Ranskan opetusasiainministeri Alain Peyrefitte lähtee ensi viikolla Quebeciin keskustelemaan opetus-vaihdoksen tehostamisesta.

Vaaliväärennysten syytös esille

Saigon. — Kuusi siviiliä, jotka olivat viime sunnuntaina presidenttiehdokkaina, esitti torstaina Etelä-Vietnamin perustuslailliselle kokoukselle, että Nguyen Van Thiun valinta olisi mitätöitävä vaaliväärennysten vuoksi, kuten he selittävät. Kansalliskokous käsittelee lokakuun 2 pnä syytöksiä vaaliväärennyksistä.

Sosialistiset maat vaativat USAta pois E-Koreasta

United Nations. — Neuvostoliiton ulkoministeri Andrei Gromyko ja kahdeksan muun sosialistisen maan ulkoministerit esittivät keskiviikkona YK:n yleiskokoukselle ehdotuksen, että Yhdysvaltain asevoimat olisi vedettävä pois Etelä-Koreasta.

He sanovat lausuntonsa yhteydessä, että "Yhdysvaltain imperialistien Etelä-Korean miehitys YK:n lipun alaisuudessa" on yksi pääsyy Kaukoidän jännitystilanteen jatkumiseen.

"Yhdysvaltain hallitus, toimien Seoulin nukkehallituksen kautta, voimistuttaa Etelä-Korean asevoimia ja varustaa sitä nykyaikaisilla aseilla, käyttääkseen sitä hyökkäystarkoituksiin Aasiassa", sanotaan sosialististen maiden lausunnossa.

Allekirjoittajat sanovat, he nostavat asian esille Yleiskokouksen aloittaessa istuntonsa syyskuun 19 pnä Romanian ulkoministeri Corneliu Manescu — josta tulee Yleiskokouksen presidentti kun muita ehdokkaita ei ole — ei ole allekirjoittanut tätä vetoomusta.

Poliittista varovaisuutta

Ottawa. — Kenraalikuvernööri Michener peruutti ensimmäisen virallisen vierailunsa Torontoon välttääkseen mahdollisia poliittisia jälkipuheita sen vuoksi kun John Robartsin hallitus ilmoitti, että maakunnan lainlaatijakunnan vaalit pidetään lokakuussa.

Konservatiivipuolueen entinen parlamenttijäsen ja alahuoneen puhemies, mr. Michener aikoi vierailla kenraalikuvernöörinä Torontossa syyskuun 12 pnä.

Joukkomielenosoitus Kreikan kuningasta vastaan Montrealissa

Expossa kuningasta tervehdittiin "ikuisen Kreikan" ja muinaisen sivistyksen edustajana

Montreal. — Toistatuhatta vihellävää ja tunnuslauseita rytmillisesti huutavaa mielenosoittajaa kokoontui keskiviikkoiltana hotellin edustalle, missä Kreikan kuningas Konstantine oli seuralaisineen. Toinen "maltillisempi" mielenosoitus fasistista vallankaappausta tukeneen kuninkaan puolesta oli noin katunelön päässä hotellista.

Satoja miehiä käsittäävä poliisiryhmä johti nämä toisilleen vastakkaiset mielenosoittajaryhmät eri puolilta Dominion aukiolla ja saartoi heidät yhteenottojen välttämiseksi.

Kuningas Konstantinea vastaan mielenosoituksella olleet olivat suurimmalta osalta nuoria miehiä ja naisia. He kantoivat Kreikan lippuja, huutelivat tunnuslauseitaan Chateau Champlainin edustalla, missä kuningas ja kuningatar Anne-Marie olivat Montrealin kreikkalaisten tarjoamassa illallistilaisuudessa.

Nuoret huutelivat kuorossa kreikankielisiä tunnuslauseita demokratian puolesta, heihin liittyneiden ranskalais-canadalaisten huutaessa "Murhamies, murhamies" ja "Konstantine roviolle".

Mielenosoittajien kantamissa julisteissa oli sellaisia tunnuslauseita kuin: "Kuningas Konstantine on vastuussa Kreikan tragediasta" ja "alas fasismin verenimijät".

Jotkut mielenosoittajat jakoivat lentokirjasia, missä kehoitetaan toimenpiteisiin Kreikan kuningashuoneen ja Ateenan sotilasjuntan kukistamiseksi. Sotilasjuntta suoritti vallankaappauksen viime huhtikuussa.

Konstantinen puolesta mielenosoituksessa olleet vanhemmat kreikkalais-canadalaiset kantoivat anti-kommunistisia julisteita sellaisin sanoittein: "Kommunistihaamut menkää takaisin helvettiin", "Kreikan armeija on Kreikan kansa" ja "Terveltuloa Montrealiin".

Kuningas, jota kreikkalais-canadalaiset syyttävät yhteistoiminnasta militaristien kanssa huhtikuun vallankaappauksen onnistumiseksi koskettii puheessaan viittauksellisesti maansa poliittiseen tilanteeseen yrittämättäkään sitä puolustaa:

"Expon henki ei ole meille outoa", hän sanoi. Delphissä Kreikan kansa unhoitti vuosisatoja sitten erimielisyytensä ja rakensi aarteensa rinta rinnan, löytäen uuden sovinnon henkiseltä alalta."

Expon pääkomissioneri Pierre Du puy puhui ikäänkuin nykyistä Kreikkaa ei olisikaan kiittämällä muinaista Kreikan sivistystä ja tähdentäen, että kuningaspari tervehditään "ikuisen Kreikan" edustajina. Hän ei viitannut lainkaan Ateenan sotilasjunttaan, vaikka Kreikan päivän juhlallisuuteen osallistui Ateenan sotilasjuntan kauppaministeri George Papadimitracopoulos.

HAASTERYNTÄYSTULOS ON NYT $5,003.80

British Columbia kaappasi johtoaseman alueitten välisessä kovassa kilpailussa

Lehtiemme talousaseman tukemiseksi — karhujen karkoittamiseksi kultavuotena nyt viettävän Vapauden sekä Liekin kimpusta — saapui viikon aikana 45 lahjoitusta ja niiden ansiosta komea rahasumma, $160.00, sekä paljon uusia haasteita muille sanavapauden ystäville ja kannattajille. Suurkiitos lahjoittajille ja haasteiden jatkamisesta.

Yksityislahjoitusten listaa johtaa Torontosta Toimen naisilta $20.00 lahjoitus. Suurkiitos järjestöystävät ja lisää sellaista kuulukoon!

Aikaisemmin julkaistut tilastot huomioiden nyt käynnissäolevan haastekampanjan aikana on tähän mennessä saatu sanavapauden turvaamiseen hyväksi $5,003.80. Tämä tarkoittaa, että kaksituhatta dollaria enää puuttuu alimmasta tavoitteesta, minkä täyttymisen jälkeen päästään niitä hyvään tarpeeseen tulevia "rapioita" keräämään.

Alueitten välinen kova kilpailu saa tässä kampanjassa yhä mielenkiintoisemman muodon, sillä kaikkialla halutaan, että Vapauden kultavuoden haastekampanja täytetään ja ylitetään reilusti.

Nyt kaappasi neljännellä tilalla ollut British Columbia johtoaseman. Tämä onkin ensimmäinen kerta pitkästä aikaa kun Pohjois-Ontarion alue joutuu luovuttamaan "tien näyttäjän" paikan toisille. Onneksi olkoon länsirannikkolaiset ja hyvää kilpailuhenkeä kaikille muillekin! Muita sijamuutoksia ei nyt alueittenvälisessä kamppailussa tullut.

Tulokset alueittain ovat seuraavat:

	Tavoite	Vapaus	Liekki	Yhteensä	Pros.
British Columbia	650.00	$ 363.05	$157.00	$ 520.05	80.01
Pohjois-Ontario	$1,300.00	953.00	73.00	1,026.00	78.93
Keski-Ontario	1,830.00	1,210.35	151.00	1,361.35	74.33
Länsi-Ontario	1,500.00	926.00	183.00	1,109.00	73.94
Etelä-Ontario	1,325.00	725.50	62.00	787.50	59.34
Quebec	250.00	89.00	33.00	122.00	48.80
Manitoba ja Sask.	55.00	17.00	6.00	23.00	41.55
Alberta	90.00	16.00	27.00	53.00	58.88
USA	—		8.90	8.90	
Suomi	—	—	3.00	3.00	
	$7,000.00	$4,299.90	$703.90	$5,003.80	71.48

Lahjoituksia ja uusia haasteita saatiin nyt eri puolilta maata seuraavasti:

ALINA JA AKSELI HAKULA, Wanup, Ont. vastaavat $4.00 Ida Romon haasteeseen ja kehoittavat kaikkia haasteen saaneita tekemään samoin.

ALMA JA LAURI KARJALAINEN, R.R. 3, Sudbury, Ont. vastaavat $5.00 Tili ja Vic Hännisen haasteeseen.

LYYLI JA KALLE KAUPPINEN, Nairn Centre Ont., vastaavat $5.00 Martta Helinin ja Arvi Salon haasteisiin ja haastavat seuraavat henkilöt: Edla Möttönen, Sudbury, Ont., Ida ja Lauri Kontola, R. R. 2, Wahnapitae, Ont., Eini ja Toivo Palonen, R.R. 1, Copper Cliff, Ont. sekä Antti Junkala, Nairn Centre, Ont.

TYYNE JA FELIX AHO, Kapuskasing, Ont. lahjoittavat $5.00 haasterahastoon ja haastavat seuraavat ystävät tekemään samoin: Emil Kangas, Cochrane, Ont. ja Emil Ruohoniemi, Kapuskasing, Ont.

P. HURMA, Hamilton, Ont. lahjoittaa $5.00 haasterahastoon.

VIENO JA EMIL JÄRVI, Thorhild, Alta. vastaavat $2.00 Elissa Salosen haasteesen.

MRS. TILDA HUMMER, Thorhild, Alta, vastaa $2.00 Elissa Salosen haasteeseen.

SANTERI SALMINEN, Wahnapitae, Ont. vastaa $2.00 Arvi Sandholmin haasteeseen lehden hyväksi.

ALEX LANGILA, Port Arthur, Ont. lahjoittaa $2.00 ja kehoittaa kaikkia suomalaisen siirtolaisuuden esiraivaajia lahjoittamaan 50 vuotisen uutis- ja valistusvälineen edelleen ilmestymisen turvaamiseksi.

LYYLI JA VILHO TOIKKO, Port Arthur, Ont. vastaavat $3.00 saamiinsa haasteisiin ja haastavat seuraavat henkilöt viemään haastetta eteenpäin: Kerttu Laakso, Toronto, Ont., Aug. Himanka, Fort William, Ont ja Helmi Warner, Port Arthur, Ont.

K. HONKIMAA, Port Arthur, Ont. vastaa $3.00 Lauri Harjun haasteeseen ja kehoittaa Vapauden ystäviä vastaamaan saamiinsa haasteisiin lehden ilmestymisen turvaamiseksi.

TOIVO JÄRVI, Port Arthur, Ont. vastaa $2.00 Aino ja Antti Pitkäsen haasteeseen ja haastaa Ate Pursiainen, Aili Saranpää, Kalle Mikkola ja Ilmari Motelli, kaikki naapureita.

(Jatkuu sivulla 3)

KEHOITTAA HYLKÄÄMÄÄN SMITHIN EHDOTUKSET JA KOKO HALLITUKSEN

Vaikka kotienomistajat saisivat vähän hetkellistä huojennusta, edessä olisi suurempi verokuorma

Toronto. — Bruce Magnuson, Canadan kommunistisen puolueen ontariolainen johtaja, julkaisi viikon alussa Ontarion verokysymyksiä Lancelot J. Smithin johdolla tutkineen komitean raportista hyvin arvostelevan lausunnon, jossa sanotaan mm. seuraavaa:

"Ontarion verotusasian komitea hylkää perustavaa laatua olevat verouudistukset ja suosittelee nyt olevaisen jatkamista paikkakuntamenetelmien avulla. Se hylkää lisääntyvän pääoman verotuksen. Tässä yhteydessä se eroaa suuresti liittohallituksen alaisen Carterin komissionin ja quebecilaisen Belanger komissionin ehdotuksista.

"Pääministeri Robartsin lupaama kotienomistajain avustus verotusarvion ensimmäisestä $2,000 erästä, liittyen siihen oikeistolaitoksen hallinnollisten menojen maksu, antaisi pientä huojennusta kotienomistajille, mikäli se lupaus täytetään. Mutta sen etuisuudet tulevat peruutetuksi uuden joukkomittaisen (omaisuuksien) verotusarvion uusinnan perusteella ja siksi kun asuinrakennuksilta poistettaisiin alhaisemmat veroperustat liikepaikkoihin verraten. Tosiasiassa kotienomistajain veroarviot voivat tämän suunnitelman perusteella kolminkertaistua lyhyen ajan kuluessa. Samanlainen veroperusta asuintaloille ja liikepaikoille, mitä ehdotetaan, tulee loppukädessä lisäämään suuresti kiinteimistöveroja.

"Ehdotus, että maakunta myöntäisi 5-prosenttisen lisäyksen koulumenoavustuksiinsa, on liian pieni ja se tulee liian myöhään. Kaksikymmentä vuotta sitten eversti George Drew lupasi, että maakunta ottaa suorittaakseen 50 prosenttia opetusmenoista — mutta nyt maakuntahallitus maksaa niistä vain 43 prosenttia. Siinäkin tapauksessa vaikka Smithin raportti tulisi hyväksytyksi, kirjoitettaisiin vuosi 1969 ennen kuin tämä torypuolueen 24 vuotta sitten antama lupaus tulisi täytetyksi. Käytännön kannalta katsoen kuntien edessä on koulumenojen lisäys Smithin raportista huolimatta.

"Sen sijaan että se poistaisi kuntien- ja maakunnan finanssitilanteen "kaaoksen" ja painajaisunen" Smithin raportti yrittää säilyttää kaikki nykyiset epäsamanarvoisuudet ja jatkaa tämän horjuvan järjestelmän elämää ehdottamalla muodostettavaksi uuden, hallinnollisesti kalliin alue-hallinto-koneiston. Kuten Torontossakin, tämä epädemokraattinen keino ongelmien käsittelemiseksi lisää kuntien hallinnollisia menoja ja hävittää samalla kansanvaltaa.

"Suurin osa Smithin ehdotuksista on taaksepäin tähtäävä ja filosofiansa perusteella taantumuksellisia. Ne tulevat lisäämään kaikkien paitsi suurpääoman veroja. Yhtiöt, kuten International Nickle, mikä joutuisi maksamaan lisää veroa Cartenin komissionin ehdotusten perusteella, pääsisi vähemmillä veroilla Smithin raportin pohjalla.

"Ontarion väestön tulee hyljätä tämän raportin ja sen takana olevan toryhallituksen. Ontarion vaalit antavat väestölle tilaisuuden hyljätä monopolipääoman vanhat puolueet. Huolimatta siitä, vaikka hallitus on riistänyt sadoiltatuhansilta nuorilta kansalaisilta äänioikeuden kieltäytymällä antamasta äänioikeutta 18—21- vuotiaille. Uusi suunta on löydettävä niiden toimesta, jotka vielä voivat äänestää."

VIIME TIEDOT

Toronto. — Konservatiivipuolueen kansallinen johtaja, John Diefenbaker piti torstai-iltana Maple Leaf Gardensissa dramaattisen puheen joko poliittisen elämänsä jatkamiseksi tai "kaatuakseen eteenpäin" kuten vanhoista sotilaista sanotaan.

Kuten oletettiin, mr Diefenbaker ei antanut vieläkään selvää vastausta siitä, jääkö hän uudelleen puoluejohtajan ehdokkaaksi, mutta hänen aikansa on lähellä, sillä kokoussääntöjen mukaan virallinen johtajaehdokasnimitys on tehtävä kello kymmeneen mennessä perjantaiaamuna. Perjantaiaamuna vähää ennen kello kymmentä vanha "päällikkö" heitti hattunsa kehään ilmoittamalla, että hän ryhtyy vielä puoluejohtajan ehdokkaaksi. Varsinainen johtajavalinta tapahtuu lauantaina.

— Mr. Diefenbaker esitti puoluekokoukselle taisteluhaasteen sanoen asiallisesti, että sen on joko hyljättävä ohjelmakomitean ehdotus "kahden kansan" katsantokannan omaksumisesta, mikä ehdotus esitetään muodollisesti perjantaisessa istunnossa hyväksyttäväksi, tai kohdattava auttamattomasti oman perikatonsa. Omasta puolestaan mr Diefenbaker sanoi, että hän "ei hyväksy Canadasta kahden kansan käsityskantaa", ja että jos sellainen päätös tehdään, se ratkaisee kysymyksen hänen kohdaltaan.

Uudet puoluejohtajakokelaat — erikoisesti Duff Roblin, Davie Fulton, George Hees ja Robert Stanfield — tehostivat torstaina sirkusmaisen luonteen saanutta mainoskampanjaa omaksi hyväkseen.

Washington. — Yhdysvallat tulee rakentamaan Pohjois- ja Etelä-Vietnamin koko rajan mittaisen piikkilankaseinän, mitä tehostetaan kaikkein nykyaikaisemmilla teknisillä laitteilla ja välineillä, tiedoitettiin täällä torstai-iltana. Tarkoituksena on, sanoi puolustusministeri McNamara, "hidastuttaa" mienten ja materiaalien kuljetusta Pohjoisesta Etelä-Vietnamiin. Tämä "muuri" voidaan rakentaa yli rajan, Laosin puolelle asti.

OPISKELIJA VAROITTI USAn YLIHERRUUDESTA

Quebec on saatava takaisin quebecilaisille ja Canadan varottava USAn hegemoniaa

London, Ont. — Quebecin opiskelijain unionin presidentti, 25-vuotias Pierre LeFrancois sai keskiviikkona myrskyisän kovia suosionosoituksia englantilais-canadalaisilta opiskelijoilta Yhdysvaltain talousimperialismia arvostelevasta puheestaan.

Mr. LeFrancois edustaa 66,000 jäsentä käsittävää Union Generale des Etudians du Quebec-järjestöä. Hän sanoi, että ranskalais- ja englantilais-canadalaisten yhteinen taistelu Yhdysvaltain imperialismia vastaan muodostaisi lujan perustan "Quebecin ja Canadan hyödylliselle liittosuhteelle" sekä UGEQ:n ja Canadian Union of Studentsin välille.

Montreal yliopistossa jatko-oppilaana oleva mr. LeFrancois esitti nämä mielipiteensä puheessa, jonka hän piti 135,000 jäsentä käsittävän Canadian Union of Students järjestön vuosikokouksessa Western Ontario yliopistossa.

Hän esitti tilastotietoja, jotka osoittavat, että 60 prosenttia Quebecin avainasemassa olevista teollisuuksista on yhdysvaltalaisten omistuksessa ja sen lisäksi vielä 25 prosenttia niistä on ei-quebecilaisten kontrollissa, jättäen vain 15 prosenttia maakunnan avainasemassa olevista teollisuuksista quebecilaisten kontrolliin. Hän tähdensi, että edustamansa opiskelijain järjestö (UGEQ) tulee jatkamaan päivittäistä toimintaa siinä mielessä, että Quebec palautetaan quebecilaisille.

"Me näemme (edessä) yhteiskunnan, mitä kontrolloidaan tuottajain toimesta, yhteiskunnan, missä tuotantovälineet kuuluvat koko kansalle," hän sanoi.

Etukäteen laaditun puheen seuraavassa paragrafissa, minkä hän jätti selittämättä, sanottiin edelleen: "Anglo-Saksojen kulttuurinen ja taloudellinen itsenäisyys on selvästi suuremmassa vaarassa kuin Quebecin. Katsokaa televisiotanne; katsokaa teollisuuslaitosten omistussuhteita; mitä muuta siitä näkyy kuin miltei täydellinen amerikkalaisten hegemonia?"

SUOSITTELEE LAIVOJA VALTION KONTROLLIIN

Montreal. — Suurten järvien merimiesten unionin — Seafarers International Union of Canada — keskiviikkoinen jäsenkokous antoi uuden vahvistuksen Suurten järvien laivausyhtiöille esitetyille vaatimuksille ja valtuutti union johdon pyytämään hallitusta asettamaan k.o. laivausyhtiöt liittovaltion kontrollin alaisuuteen.

Unionin ers puhemies sanoi, että kokoukseen osallistui 500 jäsentä jotka ilmaisivat tahtonsa, että neuvottelukomitea ei saa allekirjoittaa mitään työehtosopimusta, mikä ei takaa 40-tuntista työviikkoa ja päivätyön rajoittamista 12-tunt. aikamäärään.

Unionin noin 5,400 jäsentä lakkoutui kolme viikkoa sitten, eli elokuun 17 päivänä, vaatien ennen muuta 40-tuntista työviikkoa, jonka pohjalla heidän viikkopalkkansa (yliaikoineen) lasketaan, ja sitä, että työpäiväaika on lyhennettävä kaksitoistatuntiseksi sen sijaan kun heidät voidaan nyt määrätä milloin tahansa vuorokauden aikana suorittamaan työvuoroaan.

Unionin puhemies sanoi että samanlaisia jäsenkokouksia on pidetty Owen Soundissa, Thoroldissa ja Midlandissa. Kaikissa näissä kokouksissa on korostettu, että ilman 40-tuntista työviikkoa ei lakkoa lopeteta, ja että työpäivän suhteen on tehtävä sellainen rajoitus, että sitä ei saa teettää 12 tuntia pitempänä aikana vuorokaudessa.

Montrealissa nyt pidetty kokous suositteli lisäksi, että liittohallitus ottaa laivausteollisuuden kontrolliinsa jos lakko jatkuu pidempään. Kokous esitti, että hallitus järjestäisi samanlaisen kontrollin, mikä otettiin täytäntöön v. 1964 unionin ja laivausyhtiöiden kiistan aikana.

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
EDITOR: W. EKLUND MANAGER: E. SUKSI
TELEPHONE: OFFICE AND EDITORIAL 674-4264
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Limited, 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada.
Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translation free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
Member of the CANADIAN LANGUAGE-PRESS CLUB

TILAUSHINNAT:

Canadassa:	1 vk. $10.00, 6 kk. $5.25, 3 kk. 3.00	USA:n:	1 vk. $11.00, 6 kk. $5.75
		Suomeen:	1 vk. 11.50, 6 kk. 6.25

Yhdestä taskusta toiseen

Ontarion maakuntahallituksen juuri vaalipäivästä ilmoittamisen aattona antama tiedoitus, että se aikoo ensi vuonna antaa kotienomistajille noin $50.00 verohelpotusta kunnallisverojen kohdalta ja ottaa samalla maksaakseen oikeuslaitoksen hallinnolliset (ei sis poliisilaitoksen) menot, antaisivat, mikäli tämä lupaus lunastetaan käytännössä, äärimmäisen suuren verotaakan alla oleville kotienomistajille vähän verohelpotusta.

Samalla kertaa tämä tiedoitus — niin vaalimerkeissä kuin se annettiinkin — on tunnustus siitä, että jotakin olisi tehtävänä kotienomistajien kunnallisverojen ylöttömän taakan helpoittamiseksi.

Mutta vaikka sanotaankin, ettei ole sopivaa "katsoa lahjahevosen suuhun", niin tässä tapauksessa on välttämätöntä niin menetellä.

Kuten on uutistiedoissa kerrottu, Ontarion verokysymyksiä nelisen vuotta tutkinut n.s. Smthin komitea esittää kaikkiaan noin 350 muutosehdotusta verojen perimisen kohdalta.

Mutta se karttaa kuin kissa kuumaa puuroa, eikä vain karta, vaan avoimesti vastustaa, n.s. lisääntyvien pääomien verotusta, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että kun rahamiehet ostavat esimerkiksi kiinteimistöjä, osakkeita tms. sanokaamme 100,000 dollarin arvosta ja myyvät ne viikon kuluttua $120,000 hinnasta, saaden siitä voitoksi $20,000, tämä voitto, eli "lisääntynvt pääoma", on verovapaata tuloa! Tämä on todella paljon huonompi menetelmä kuin liittovaltioportaassa verojärjestelmää tutkineen Carterin komissionin raportti, missä ehdotetaan muun ohella myös "lisääntyvien pääomien" verottamista.

Merkillepantavaa myös on, että Smithin komitean raportissa puhutaan monenlaisista muista uusista veroista, mutta upporikkaat suuryhtiöt pääsisivät kuin koira veräjästä ilman mitään lisäveroja!

Meille sanotaan, että yhtiöille tulee 3 prosenttinen lisävero vuoteen 1974 mennessä siinä tapauksessa, jos Ontario ei saa liittohallitukselta lisää tulolähteitä. Siihen mennessä yhtiöt pääsisivät Smithin komitean raportin mukaan 7 pitkää vuotta ilman mitään lisäveroja!

Toisin ovat asiat kuitenkin kotienomistajien kohdalta. Kotienomistajille luvatun veroavustuksen vastapainoksi komitea ehdottaa suuresti laajenevaa myynti- eli liikevaihtoveroa, jonka alaiseksi tulisi myös monet palvelut.

Tämä sellaisenaan on ajattelemisen arvoinen asia. Samalla kun kotienomistajalle luvataan vähän helpotusta kiinteimistöverojen kohdalta, jonka merkitystä mainostetaan mahtipontisesti, aiotaan mahdollisimman pienin puhein lisätä pikkuihmisten verotaakkaa "suuresti laajennettavan myyntiveron muodossa, minkä alaisiksi tulisivat myös vissit palvelut". Myyntivero on kaikkein epäoikeutetuinta veroa nimenomaan siksi, kun sitä joutuvat maksamaan köyhät, sairaat, työttömät ja työkyvyttömät kaiken kulutustavaransa yhteydessä samassa suhteessa miljonäärien rinnalla. Ja jos myyntiveroa korotetaan ja laajennetaan myös palvelujen (puhelin, sähkö jne.) alalle, niin yleissummaksi tulee se, että kiinteimistöveron kohdalta saatu verohuojennus peritään myyntiverojen muodossa kuitenkin kotienomistajilta ja muilta pikkueläjiltä.

Kun lisäksi ehdotetaan, että ruvetaan verottamaan myös vissejä kouluja, yliopistoja, hallituksen rakennuksia ja 50-prosentisesti kirkkojakin, niin se tarkoittaa, että tavalliset veronmaksajat joutuvat tavalla tai toisella maksamaan nämäkin menot niin kirkoille kuin yliopistoillekin ja siten heidän ns. näkymätön verotaakkansa lisääntyy siltäkin kohdin. Lyhyesti sanoen Smithin komitea ehdottaa huojennettavaksi kiinteimistöveroa siten, että se summa peritään kuitenkin samoilta veronmaksajilta muilla keinoin.

Asia mutkistuu ja tulee entistä pahemmaksi jos huomioidaan vielä Smithin komitean ehdotusten eräitä muita kohtia, joiden merkitystä emme ole valitettavasti kyllä voineet vielä täysin tyydyttävästi itsellemmekään selittää.

Smithin komitean raportissa luvataan veronmaksajille monimutkaisen "asuntopalautuslahjoituksen" perusteella verovapaus maakunnallisesti yhtäläistetyn (provincially equalized) verotusarvion perusteella $2,000 suuruisesta veroarviosummasta kutakin itsenäistä (omalla sisäänkäytävällä varustettua) asuntoa kohti.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi täällä Sudburyssa, missä keskinkertaisen kodin arvio kunnallisverotusta varten on $4,000—$5,000 paikkeilla, on tämä arvio kerrottava kolmella ($12,000—$15,000) että saadaan selville se "maakunnallisesti yhtäläistetty" veroperusta ja vasta siitä summasta on ensimmäinen $2,000 verovapaata omaisuutta — siis noin 16.6% prosenttia nykyisestä veroarviosta.

Tähän liittyy vielä eräs toinenkin tärkeä seikka, nimittäin se, että päästäkseen eroon tällaisesta monimutkaisesta laskutavasta, ennemmin tai myöhemmin ruvetaan vaatimaan, että koko maakunnassa otetaan täytäntöön "maakunnallisesti yhtäläistytetty" kiinteimistöarvio kunnallisverotusta varten. Tämä tarkoittaa, että esim. Sudburyssa verotusarviot kohoavat 3-kertaisesti ja monilla maaseutupaikoilla vieläkin enemmän. Kaikki tämä on omiaan korottamaan kiinteimistöveroja ja kun kaiken lisäksi vielä ehdotetaan, että asuntorakennuksille ja liikelaitoksille tulisi sama veroperusta (sen sijaan että asuntorakennuksia verotettaisiin nykyisen tavan mukaan vähän alhaisempien taksojen mukaan) niin tämä tarkoittaa pitkän tähtäyksen ohjelman mukaan pikkuihmisten verotaakan lisääntymistä eikä laskemista.

Kaiken tämän perustana on hyvin yksinkertainen tosiasia. Koulu- ja muut kunnallismenot kohoavat jatkuvasti. Mutta kun Smithin komitea ei ehdota lisäverojen määräämistä yhtiöille ja varakkaille ihmisille, vaan pyrkii niiden veroja alentamaan, niin selvää on, että kotienomistajien ja muiden pikkuihmisten verotaakka tulee kohoamaan, huolimatta siitä minkälaisia silmänkääntötemppuja tehdään siinä mielessä, että otetaan veronmaksajain yhdestä taskusta pois ja pannaan osa siitä toiseen taskuun.

Me emme usko, että Ontarion asukkaat antavat huiputtaa itseään Torontosta vaalipäivän julkaisemisen edellä annetulla lupauksella, että kotienomistajien veroja alennetaan ensi vuonna. Sen sijaan uskomme, että ontariolaiset kotienomistajat näkevät tämän vaalikepposen läpi ja antavat sille lokakuun 17 pnä asianmukaisen vastauksen äänestämällä vanhojen puolueiden ehdokkaita vastaan ja työväenehdokkaiden valitsemiseksi.

ON SYYTÄ SURRA — ILJA EHRENBURG ON KUOLLUT

Vasta puolitoista vuotta on kolunut siitä kun kirjoitin Ilja Ehrenburgista hänen 75-vuotispäivänään. Nyt hän on kuollut. Lienee totta, että vasta muistokirjoituksessa voi yrittää arvioida suuren ihmisen elämäntyötä, että 75-vuotiaan kuva ei ole täydellinen, että vasta elämän päätyttyä nähdään lopullinen kuva. Ja näin, lopullisena, Ilja Ehrenburgin elämäntyö on painavampi panos maailmankulttuurissa — kuin tammikuussa 1966.

Elämäkertatiedot eivät ole muuttuneet; kerratkaamme ne lyhyesti: syntyperältään keskiluokkaa, juutalainen, syntynyt 27. 1. 1891. Tsaarin poliisin vainoama jo 15-vuotiaana ja lyseolaisena vankilassa kumouksellisten mielipiteiden ja agitaation takia. Karkasi 1909 Pariisiin jossa opiskeli, harjoitti vallankumouksellista toimintaa, kuului Venäjältä karanneiden emigranttien kerhoihin ja yhdistyksiin, joiden kokoonpano oli varsin kirjava: kommunisteja, anarkisteja, nihilistejä. Tutustui taiteilijoihin, runoili, maalasi ja kirjoitti Venäjän vasemmistolaisiin ja maanalaisiin lehtiin. Julkaisi ensimmäisen runokokoelmansa 1911. Maailmansota tempasi hänet mukaan ranskalais-shovinistiseen innostukseen ja hän pyrki ja pääsi r i n t a m a kirjeenvaihtajaksi. Nyt hän sai jo kirjoituksensa julki venäläisissä päivälehdissä. Innostus kuitenkin laimeni ja sammui vähitellen nuoren miehen kokiessa sodan kauhut. Lopputuloksena oli pasifisti Ehrenburg — jollaisena me hänet tunnemme. Lokakuun vallankumous yllätti Ehrenburgin, hän joutui uuden innostuksen valtaan ja palasi kotimaahansa. Mutta hänen Ranskan intellektuaalisissa vasemmistopiireissä omaksumansa anarkistinen asenne ei sopinut Neuvosto-Venäjän ankariin oloihin. Vallankumouksellinen todellisuus oli toista kuin vallankumoukselliset haaveet. Niinpä hän joutui vierailemaan jälleen vankilassa. Jälkeenpäin hän kuitenkin melko nopeasti kypsyi tajuamaan venäläisen kokeilun mahtavuuden — tämäkin on vakaumus, joka on jäänyt pysyväiseksi, joten me tunsimme Ehrenburgin vakavana kommunistina. Tosin hän ei ole koskaan kuulunut kommunistiseen puolueeseen.)

Vuonna 1922 hän julkaisi romaaninsa Julia Jurenito, jota kiitettiin ja haukuttiin — se herättää edelleen ristiriitaisia tunteita venäläisissä. Koko 1920-luvun ajan hän asui vuoroin kotimaassaan, vuoroinRanskassa, sai toimeentulonsa lehtien avustajana, kirjoitti useita romaaneja ja tuli kuuluisaksi. 1930-luvulla hän palasi Neuvostoliittoon nyt jäädäkseen. Espanjan sodan puhjettua hän matkusti rintamakirjeenvaihtajana Espanjaan — tämä oli järjestyksessä toinen sota, josta hän teki reportaasheja, ja kolmas oli lähellä. Espanjan sodan päätyttyä, hän ryhtyi kirjoittamaan suurta romaania Pariisin kukistuminen, joka valmistui ennen Hitlerin hyökkäystä Neuvostoliittoon — siis epätolliseen aikaan, koska silloin muodollisesti ei ollut kitkaa Neuvostoliiton ja Ranskan välillä. Ehrenburg oli aikaansa edellä ensimmäisen kerran: kesäkuussa 1941 Hitler hyökkäsi ja romaani ilmestyi. Sen jälkeen Ehrenburg matkusti kolmannelle sotarintamille, sillä hän teki reportaasheja milloin pohjoisesta, milloin etelästä — sivumennen sanoen osoittaen suurta urheutta. Sotareportaashien vaikutusta on tietenkin vaikea mitata, mutta Sota-nimiseen kokoelmaan (Voina) kootut reportaashit tuntuvat vielä tänään vaikuttavilta Sodan jälkeen ilmestyi 1948 romaani Myrsky, joka on jatkoa Pariisin kukistuminen-teokselle.

Käännekohdaksi Ehrenburgin elämässä muodostui vuosi 1949, jolloin Rauhanpuolustajain liike perustettiin. Hän oli sen perustajajäseniä ja hän on ollut sen tunnetuin ja aktiivisin johtava jäsen lähes kahdenkymmenen vuoden ajan. Kirjailija Ehrenburg joutui varmaan luopumaan useista kirjallisista ideoista voidakseen matkustella "rauhan lähettiläänä" maasta maahan Hänen työtehonsa oli läpi koko 1950-luvun uskomaton — olihan hän jo 60 täyttänyt — ja hän oli loistava puhuja. Olen kuullut hänen puhuvan ja keskustellut hänen kanssaan. Mieleeni jäi hauraan, raihnaisen vanhuksen uskomaton vilkkaus — hänellä 'leikkasi" sähköisen nopeasti — ja fraaseista ja korulauseista vapaa, yksinkertainen, järkyttävä ilmaisu.

Vuoteen 1954 saapuessamme tapaamme uuden merkkipylvään: pienoisromaanin Suojasää, joka julkaistiin Rauhanpuolustajain kansainvälisessä aikakauslehdessä jatkokertomuksena ja välittömästi käännettiin suomen kielelle Suomen Rauhanpuolustajain Tänään-lehteen. Tämän taiteellisesti vähäpätöisen pienen opuksen vaikutus oli sanoin kuvaamaton. Ensimmäisen kerran ulkomaalaiset lukivat ankaraa arvostelua Neuvostoliiton byrokraattisista oloista, taidepolitiikassa vallitsevasta juonittelusta, yksilöiden kapinasta stalinismia vastaan. Neuvostoliiton oloista perillä olevat henkilöt vakuuttavat minulle, että Suojasää ei ollut ensimmäinen "rohkea" kirja ja että sen venäjänkielistä nimeä Ottepel ei käytetä siinä merkityksessä kuin ulkomailla, jossa "Suojasäästä" tuli iskusana, joka tarkoitti stalinismin talven vaihtumista kevääksi. Joka tapauksessa monet suomalaisetkin käyttävät edelleen tätä nimitystä ja monelle kirjallisuudesta tietämättömällekin suomalaiselle nimi "Ehrenburg" merkitsee "Suojasään kirjoittajaa". Kaksi vuotta myöhemmin pidettiin XX puoluekokous. Jälleen Ehrenburg oli edelläkävijä.

Luultavasti Ehrenburg oli rauhanlähettilään toimensa oheessa jo 1950-luvulla aloittanut muistelmiensa kirjoittamisen. Vasta 1960-luvulla, jolloin hän oli jo 70 vuotta täyttänyt, hän ryhtyi julkaisemaan niitä ja ensimmäinen osa Ihmisiä, vuosia, elämää-niminen teos ilmestyi v. 1965

Muistelmien viimeinen osa oli valmisteilla Ehrenburgin saadessa sen sydänkohtauksen, joka johti hänen kuolemaansa. KU:n Neuvostoliitossa oleva kirjeenvaihtaja Sisko Kiuru väittää kuulleensa luotettavalta taholta, että Ehrenburg olisi ennättänyt saada sen valmiiksi.

* * *

Kunniatehtävät, ulkonaiset: NL:n Korkeimman neuvoston jäsen v:sta 1946, neuvoston ulkomaanvaliokunnan jäsen v:sta 1954. Leninin kansainvälinen rauhanpalkinto.

* * *

Elämänkerran ulkonaisten puitteiden jälkeen on vuorossa elämäntyö. Ehrenburgin teoksista olen lukenut tosin vain Pariisin kukistuminen, Myrsky, Yhdeksäs aalto, Suojasää ja Ihmisiä, vuosia, elämää-teokset.

Ensimmäinen runokokoelma on hieman lapsellinen, mystiikan sävyttämä, ei mitenkään erikoinen teos. Julio Jurenitoa on luonnehdittu filosofiseksi pikareskiksi, joka tosin on vuosien kuluessa menettänyt paljon loisteestaan. Se suomennettiin vasta 1965. Muut 1920-luvulla kirjoitetut romaanit Kolmetoista piippua, 1923, Jeanne Neyn rakkaus 1923, Rvats 1925, Vuoden 1925 kesä 1926, Sivukadulla 1927, ja Vilkas elämä 1928 — sanotaan "loistaviksi" (Ruh-

(Jatkuu sivulla 3)

SYNTYMÄ-PÄIVIÄ

Ida Nordlund, Sudbury, Ont., täyttää maanantaina, syyskuun 11 pnä 80 vuotta.

Mimmi Harju, St. Catharines, Ontario täyttää tiistaina, syyskuun 12 pnä 72 vuotta.

Elli Bjorkman, Sudbury, Ont., täyttää keskiviikkona, syyskuun 13 pnä 68 vuotta.

Wili Sihlman, Kirkland Lake, Ont., täyttää keskiviikkona, syyskuun 13 pnä 65 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

Uskolla parantajalahkon jäsen kuoli tuskiinsa

Pahan hengen manaaminen ja sen pois ajo johti luultavasti nuoren naisen kuolemaan

Toronto. — Ontarion johtava kuolemansyyntutkija, tri H. B. Cotnam sanoo uskovansa, että noitatemput aiheuttivat erään papin luona asuneen nuoren naisen kuoleman viime kesäkuussa. Hän on määrännyt suoritettavaksi kesäkuun 21 pnä kuolleen Katherine Globen kuolemansyyntutkimuksen. Eräitten tietojen mukaan 18-vuotias Katherine Globe kuului St. Matthias Anglican kirkossa toimineeseen uskolaparantaja ryhmään, jonka johdossa on kaksi pappia ja eräs yliopistoprofessorin vaimo.

Anglikaanisen kirkon Toronton piispa vahvisti maanantaina tiedon, että yksi hänen kirkkonsa pappi on johtajana lahkokunnassa mikä on kehittänyt menettelytapoja pahojen henkien karkottamiseksi ihmisistä.

Tri Cotnam sanoi toimistonsa pitkäaikaisten tutkimusten johtaneen viranomaiset uskomaan, että Torontossa jatkuu tämä "taikominen — mihin liittyy rukoileminen, kurittaminen (spanking), ja kummallinen mongerrus (jargon)" mutta lahkon päämaja on tytön kuoleman mainostuksen johdosta muutettu toiseen paikkaan.

Anglikaanikirkon Toronton piispa Rt. Rev. George B. Snell, jonka alaisuudessa on 325 anglikaanipappia Torontossa, on sanonut, että St. Matthias kirkon johtaja, Canon G. Moore Smith on johtaja ryhmässä, mikä on viimeaikoina kiintynyt yhä enemmän ja enemmän vaikeuksissa olevissa ihmisissä oleviin pahoihin henkiin ja on yrittänyt kehittää menetelmiä näiden pahojen henkien pois ajamiseksi." Piispa sanoi varoittaneensa pappi Smithia ja muita hänen ryhmäänsä kuuluvia mahdollisista seuraamuksista.

Piispa Snell sanoo miss Globen kuoleman jälkeen kirjoittaneensa mainitulle lahkolle ja kieltäneen sitä kokoontumasta ennen kuin miss Globen kuolemansyyn tutkiminen on loppuunsuoritettu. Tri Cotnam arvelee kuitenkin, että ryhmä jatkaa edelleen toimintaansa.

Miss Globen ruumiinavaus on todennut, että mainittu henkilö kuoli kroonillisen korvaakivun aivoihin aiheuttaman mädän ja aivokalvotulehduksen johdosta.

Tri Cotnamin kertoman mukaan tähän lahkoon aikaisemmin kuulunut mrs Dale Webb on kertonut viranomaisille, että hän ja miss Globe asuivat kuolemantapauksen aikana St. Matthias kirkon pappilassa, ja että hän (mrs Webb) oli paikalla silloin kuin Kathy kuoli.

Mrs Webb ja eräs toinen nuori nainen kääntyi kirkon viranomaisten puoleen miss Globen kuoleman jälkeen siksi kun he olivat asian johdosta huolissaan.

Tri Cotnam sanoo mrs Webbin kertoneen, etä tämä lahko yrittää "ajaa pahoja henkiä pois ihmisistä". "Katherine kirkui kauheasti tunteja ennen kuolemaansa mutta hänen ympärillään olleet kirkon ihmiset luulivat pahojen henkien vaivaavan häntä.

"Tämä kuolema on mitä epätaval-

(Jatkuu sivulla 3)

Expo-paviljonkeja Montreallille

Montreal. — Viisi pohjoismaata lahjoitti perjantaina Expo 67 paviljonkinsa Montrealin kaupungille käytettäväksi sen jälkeen kun maailmannäyttely on päättynyt.

Paviljongin omistavat Tanska, Norja, Ruotsi, Islanti ja Suomi. Myös yksitoista muuta maata on lahjoittanut näyttelypaviljonkinsa Montrealille.

Ulkopolitiikka Suomen kokoomuksen arka kohta

Helsinki. — Taloudellisten ja työllisyyttä koskevien asioiden ohella kosketteli ministeri Leo Suonpää Oulussa viikko sitten pitämässään puheessa kokoomuksen presidenttiehdokkaan Matti Virkkusen presidentinvaalitaistelun avauspuhetta.

Pankinjohtaja Virkkusen puhe oli, niin kuin oli odotettukin, äärioikeistolainen kokoomukselaisesti taantumuksellinen, ala-arvoisia ulkopoliittisia vihjailuja sisältävä suurkapitalistien asianajajan puheenvuoro. Virkkusen puheessa käytettiin paljon aikaa historiaan siirtyneiden asioiden selittelyyn. Sitä lukiessa tuli tavan takaa mieleen eräs toinen kokoomuksen keulakuva, takavuosikymmenien ja erittäinkin 30-luvun kevätvirtojen "pappi Virkkunen", jonka nimeen liittyvät kokoomuksen vaiheet jäivät kokonaan selvittämättä. Se mikä kuitenkin yhteisenä on papilla ja pankinjohtajalla päällimmäisenä, on sodan ihannoiminen ja demokratian vastainen kommunistien syrjimiseen pyrkimys.

Virkkunen on tuomitsevinaan ne todellakin ala-arvoiset vihjailut, joita on esiintynyt tavan takaa, että me elämme Neuvostoliiton painostuksessa ja että meidän oma päätäntävalta asioistamme olisi rajoitettu ja suvereenisuutemme olisi uhattuna. "Niillä herätetään ja ylläpidetään kansan keskuudessa sellaista käsitystä, että me emme muka itse voisi tai saisi päättää omista sisäisistä asioistamme." Kuka muu kuin kokoomukselaiset ja kokoomuslehdistö on tällaisia vihjailuja eniten esittänyt? Kokoomuksen sanomaehdet ovat ehtineet jo tämänkin, tuskin alkaneen presidentinvaalitaistelun aikana vihjailla edellisä vaaleja ulkopuolisesti painostettuina "Novosibirskin vaaleina".

Ulkopolitiikka on kokoomuksen arka kohta. Virkkunen koettaa selvitä siitä historiallisella selvittelyllä, jossa hän jättää kokoomuksen osuuden ja kannanotot täysin sivuun. Kokoomuksen rooli lienee meidänkin kannaltamme niin selvä, että riittänee muutama kysymys: Mikä oli kokoomuksen ulkopoliittinen linja 1920-luvulla, mikä oli 30-luvulla kokoomuksen kanta suhteissa Neuvostoliittoon, mikä oli syynä kokoomuspuolueen ja sen lehdistön vastarintaan ystävyys-, yhteistyö- ja avunatosopimuksen solmimista vastaan, mikä on kokoomuspuolueen ja sen presidenttiehdokkaan nykyinen ulkopoliittinen linja?

Virkkunen sanoo puheessaan "mutta vaikka sodat aina ovat kauhistuttavia ja vaikka ne vaativat Suomelta suunnattomia uhrauksia ja johtivat maan miltei ylivoimaisiin vaikeuksiin, ne sittenkin kansan oman käsityksen ja maan kansainvälisen aseman kannalta olivat jopa tarpeellisia."

Tämä lause ei ole häneltä mikään lipsahdus, koska hun toistaa sen vielä myöhemmin sanomalla, että molemmat viimeksi käydyt sodat olivat välttämättömiä. Tämän ymmärtää kokoomuksen sotapolitiikan puolusteluna, mutta Suomen kansan ulkopolitiikan linjaksi sitä ei voi hyväksyä. Entäpä jos kokoomuspuolue ja Virkkunen presidenttinä joskus tulevaisuudessa jälleen näkisivät sodan "kansan oman kehityksen ja maan kansainvälisen aseman kannalta tarpeellisena"? Siihen asemaan Suomen kansa ei toki Virkkusta ja kokoomuspuoluetta valitse.

Hän esittää myös vaatimuksen, etteivät kommunistit saa olla tässä maassa tasavertaisina kansalaisina muiden kanssa ja etteivät kommunistit saisi osallistua hallitukseen. Virkkunen pelottelee Suomen kansaa vapauden menetyksellä. Yleiset kansalaisvapaudet ovat vaarassa. Ne ovatkin selvästi vaarassa, jos kokoomus saa vallan. Viittaahan Virkkunen puheessaan ainakin kommunistien kansalaisoikeuksien poistamiseen, sillä mitäpä muuta se olisi, jos ei olisi oikeutta osallistua demokraatisen järjestelmän mukaisesti maan asioiden hoitoon kaikissa portaissa. Kokoomuksen tie 1920- ja 1930-luvuilta, kokoomuksen lieveliikkeet Lapuanliike, Mäntsälän kapina ja muut osoittavat, millaista on se "vapaus" jota Virkkunen suosittelee. Hänen järjestelmäänsä kuuluu myös se "vapaus", jota nytkin tuhannet työläiset ovat saaneet vapauduttuaan työn teosta työttömiksi

Suurpääoman hätä onkin nyt siinä, että se pelkää työläisten vihdoinkin käyvän kiinni suurpääoman etuoikeuksiin. Työläiset vaativat nyt entistä päättävämmin valtion osallistumista taloudellisen elämän johtamiseen ja pääomien ohjaamiseen koko yhteiskunnan etujen mukaisesti, suomalaiseen elämänmuotoon ei saa kuulua nykyisin monille tuttu köyhyys, työttömyys ja sosiaaliset epäkohdat, sanoi ministeri Suonpää.

PÄIVÄN PAKINA

HILUT KORKEIMMILLAAN

Näiden rivien ilmestyessä (perjantaina) ovat hilut nousemassa korkeimpaan tasoonsa Torontoon kokoontuneessa vanhan torypuolueen johtajan-valinta-konferenssissa.

Mikäli uutistietoihin voidaan luottaa, ja ne tuntuvat olevan paikkansapitäviä, torontolaiset "hippyt" Yorkevillen alueella ovat pitkine partoineen, pörröisine päineen ja mini-hameineen sekä repäisevine otteineen kuin luukuivaksi käpristyneitä konservatiivisia pyhäkoulun opettajia, jos heitä verrataan nyt Torontossa amerikkalaiseen mainosrummutusmalliin järjestetyn torypuolueen edustajakokouksen joihinkiin osanottajiin.

Torontosta saapuneiden uutistietojen mukaan uudet johtajakokelaat tekevät kaikkensa antaakseen lehdistön, television ja radion välityksellä itsestään sellaisen "kuvan", että juuri heistä löytyy se poliittinen Mooses, joka johtaa konservatiivipuolueen pois poliittisesta suosta.

Heti Torontoon saapuessaan huomatuimmat johtajakokelaat, esim George Hees ja Duff Roblin tulivat kokouspaikalle pasuunain soidessa.

Meille kerrotaan, että mr. Hees on vuokrannut kaksi kaksikerroksista punaista linja-autoa, jolla hän kuljettaa edustajia oman vaalipäämajansa (Royal York Hotel) ja edustajakokouspaikan (Maple Leaf Gardens) välillä.

Michael Starr, jolla ei ilmeisestikään ole sitä maan tekevää niin roimasti kuin hänen joillakin kilpailijoillaan, on toimeliaana miehenä vuokrannut Maple Leaf Gardensin vastapäätä tyhjänä olevan autovajan — liimatakseen vaalitunnuksiaan sen seiniin.

Mutta George Hees'illä on peräti kaksi omaa päivälehteä, 2 kaksikerroksista linja-autoa, täydellä ajalla oleva baarimies, vapaasti virtaavaa ilolientä ja huone, missä on 16 puhelinta.

Mr. Hees'in valinta ei ole kuitenkaan etukäteen kirkossa päätetty asia, eikä se johdu pääosalta hänen yhteyksistään Gerda Munsingerin, vaan mieluimminkin siitä, että esim. NS:n pääministeri Robert Stanfield ja Manitoban pääministeri Duff Roblin eivät ole kansallisesti niin "tunnettuja" kuin hän — ja tuntematonta toryjohtajaa pidetään joissakin piireissä paremmin siihen tehtävään sopivana henkilönä. Mene ja tiedä.

Dave Fultonilla on koreasti puettu mainos- ja huutosakkinsa ja julisteissa upo-uusii kansallisen yhtenäisyyden symbooli — vastakkaiseen suuntaan osoittavat kaksi nuolta.

Kaiken kaikkiaan kokoukseen on värvätty 7,000 osanottajaa, sanomalehti- ja televisiokirjeenvaihtajaa jne.

Ensimmäisen kerran poliittisten puolueiden edustajakokousten historian aikana edustajille varataan valokuvalla varustetut edustajamerkit.

Yksistään näiden tunnusmerkkien hinta on $3.00 kutakin virallista edustajaa ja heidän varamiestään kohti ja heitä on kuulemma 4,800.

Mr. Heesin vierashuoneessa Royal Yorkissa kerrotaan tarjotun jo alkuviikolla hyvin anteliaasti ilolientä edustajien ja muidenkin kielien ja mielien vapauttamiseksi.

Sivumennen sanoen, mr. Heesin hyväksi kerrotaan toimivan yli 400 työläistä. Häntä vastaanottamaan oli tiistaiksi varattu 6-henkinen soittokuntakin.

"Vastaanottokomitea" muodostui nuorista miehistä ja lyhythameisista tyttäristä, jotka huutelivat jo ennen isäntänsä saapumista "kuulkaamme Georgea" ja "hän on voittaja".

Ja näyttääkseen poliittista avarakatseisuutta, tai johtuika se halusta saada vanhan "päällikön" kannattajien tukea, George Hees lupasi, että jos hänet valitaan puoluejohtajaksi niin hän nimittää John Diefenbakerin tärkeään asemaan hallitukseensa.

Johtajakokelaita on kaikkiaan yhdeksän ja lisäksi "itse päällikkö" jonka aivoituksia ei kukaan tunne.

Välttämätöntä ei silti ole se, että joku heistä tulee valituksi, sillä puolueen sisärenkaan miehet tekevät takahuoneissa, kaikesta hälystä vapautuneina tietokoneiden avulla laskelmia, mistä he parhaiten toimivan käyttökelpoisen juhdan saavat rahamiesten toisen puolueen keulakuvaksi.

Mielenkiintoista onkin se, että kukaan johtajakokelaista ei näytä perustavan tuon taivaallista "ohjelmakysymyksistä" esimerkiksi Vietnamin sodasta ja niiden merkityksestä. Pääasia on vain että saavat markkinamainostuksen ja muun hulinan avulla mahdollisimman "vetävän kuvan" itsestään suuren yleisön eteen.

Siinä on halpahintaista liehettelyä, kallista mainosbluffia ja yleensä opportunistista yksilöetuilua ja "oman minän" korostusta aivan tarpeeksi.

Yorkvillen "hippyt" menevät toiseen äärimmäisyyteen — antavat mistään piittaamattomina itsestään mahdollisimman huonon kuvan—mutta jos allekirjoittaneen pitäisi valinta tehdä, niin "hippyjen" puoleen olisi tässä käännyttävä, sillä he eivät loukkaa ketään muita kuin itseään, mutta toryjen mainoskikkojen tarkoituksena on saada jymäytetyksi niin "hippyja" kuin muitakin canadalaisia siten, että he tulisivat tukemaan suurpääoman puoluetta vaikka siitä e ole muuta kuin vahinkoa. — Känsäkoura.

Urheilua

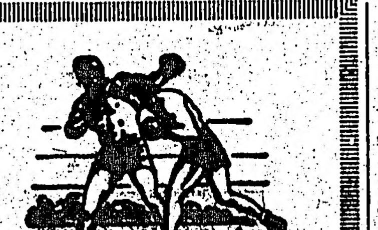

EERO TAPIO VALTASI MAAILMANMESTARUUDEN

Bukarest, KU sunnuntaina. — Eero Tapio täytti Suomen painiväen toiveet ja toi Suomelle 11 vuoden tauon jälkeen jälleen painin maailmanmestaruuden. Ratkaisuottelut tänään Bukarestissa olivat kireitä ja tasaväkisiä. Ratkaisuottelussa Tapio kohtasi Unkarin Antal Steerin ja kamppailu päättyi ratkaisemattomana. Tapiolla oli kuitenkin parempi miinustili ja se takasi hänelle maailmanmestaruuden.

Eeroa edeltäneet suomalaisten painijain maailmanmestaruudet olivat Kyösti Lehtosen ja Rauno Mäkisen Melbournen kisoissa saavuttamat.

Neuvostoliitto hallitsi MM-paineja, vaikka saikin tyytyä neljään mestaruuteen. Yhteispisteissä Neuvostoliiton ylivoima näkyi selvästi. Se otti 34 pistettä. Unkari sijoittui toiseksi 29 pisteellä ja kisojen isäntämaa Romania oli kolmas 26 pisteellä.

Etukäteen odotettiin suomalaiselta Eero Tapiolta hyvää sijoitusta MM-paineissa ja tällä kertaa Tapion yritys jo tuotti tuloksen. Viime kerralla tullut hopeamitali vaihtui nyt kultaiseen. Toiseksi Tapion sarjassa alle 70 kiloa sijoittui Unkarin Antal Steer.

Neuvostoliitto valtasi itselleen ensimmäiset sijat sarjoissa 52 kg, 63 kg, 78 kg, ja 97 kg. Raskaimman sarjan mestaruuden vei väkivahva unkarilainen Istvan Kozma ja sarjan 57 kiloa mestariksi selviytyi isäntämaan Ion Baciu. Samassa sarjassa koettiin myös suomalaisittain ilon hetki, kun selvisi, että Risto Björlin loppukamppailusta putoamisestaan huolimatta oli varmistanut itselleen kuudennen sijan.

MM-PAINIEN ARVOLISTA

Sarja 52 kg: Vladimir Bakulin NL, 2) Cornel Turturea, Romania,, 3) Imre Alker Unkari, 4) Martinussen Norja, 5) Lacour L-Saksa, 6) Zeman T-slovakia.

Sarja 57 kg: 1) Ion Baciu Romania, 2) Janos Varga Unkari, 3) Hanahara Japani, 4) Siovash Iran, 5) Risto Björlin Suomi 6) Traikov Bulgaria.

Sarja 63 kg: 1) Roman Ruruea, NL, 2) Simion Popescu Romania, 3) Hildeo Fujimoto Japani, 4) Alakog Turkki, 5) Khorsrokiani Iran, 6) Dutz Belgia.

Sarja 70 kg: 1) Eero Tapio Suomi, 2) Antal Steer Unkari, 3) Pelavan Turkki, 4) Farangdoust Iran, 5) Horvath Jugoslavia, 6) Poikala Ruotsi.

Sarja 78 kg: 1) Viktor Igumenov NL, 2) Rudolf Vesper Itä-Saksa 3) Sirri Adjar, Turkki, 4) Dorosiev Bulgaria, 5) J. Karlström Ruotsi, 6) I. Taranu Romania.

Sarja 87 kg: 1) L. Sillay Unkari, 2) Valentin Olenik NL, 3) Waclaw Orlowski Puola, 4) Gh. Popovici Romania, 6) Simic Jugoslavia ja Olsson Ruotsi.

Sarja 97 kg: 1) Nikolai Iskovenko NL, 2) Boyan Radev Bulgaria, 3) Nicolas Martinescu Romania, 4) Kiss Unkari, 5) Klinge Itä-Saksa, Tore Hem Norja.

Sarja yli 97 kg. Istvan Kozma Unkari, 2) Anatoli Roshin NL, 3) Petr Kment T-slovakia, 4) Boussoi Romania, 5) Wodja Puola, 6) Petrov Bulgaria.

Pisteet: 1) Neuvostoliitto 34, 2) Unkari 29, 3) Romania 26, 4) Bulgaria 13, 5) Turkki 11, 6) Suomi, Japani, Iran 8, 9) Itä-Saksa 7, 10) Puola 6.

UUSIA MENESTYSROMAANEJA

CATHERINE GAVIN:

VERENPUNAINEN KUU

319 SIVUA — HINTA SID. $4.40

Italian vapaustaistelun värikkäät ajat ovat "Linnoituksen" tekijän uuden romaanin aiheena. Tapahtumat siirtyvät Kalifornian kultakentiltä pieneen ranskalaiseen kylpyläkaupunkiin, Tulleries'n sihisevien kaasulamppujen kajosta joutilaana uinuvalle Rivieralle. Kokoavana voimana on sorretun kansan pyrkimys vapauteen, Italian risorgimento — lyösnousemus. Tosiasioihin perustuva tieto muodostaa luotettavan taustan, jolle rohkea mielikuvitus hahmottaa omalaatuisen kiehtovan aikakauden.

ANNIKKI SANKARI:

SYYSKUUSSA

290 SIVUA — HINTA SID. $4.50

Annikki Sankarin romaanissa seurataan yhden illan, yön ja päivän tapahtumia. Vuorotellen äitiä ja tytärtä. Eevan tyhjään lauantaihin purkautuu kokonainen kokemuksien sarja. Hän tapaa miehen, josta on jo luullut luopuneensa. Hän antaa periksi ystävättärensä houkutuksille ja lähtee ravintolaan. Lujat päätökset murenevat toinen toisensa jälkeen, ilta ja yö jatkuvat pitkään. Aamutunneilla alkaa toisenlainen kierros. Tyttöä etsimässä. Ullamaijan koulutovereiden kotien ovilla hänelle vain puistellaan päätä. Tyttöä ei ole näkynyt.

MARIA ROLNIKAITE:

EN VOI VAIETA

232 SIVUA — HINTA SID. $4.25

Me olemme lukeneet Anne Frankista emmekä voi unohtaa häntä. Tässä on toinen hänen kaltaisensa, hänen ikäisensä tyttö, joka kotikaupungissaan Vilnassa kertoi päiväkirjalleen nuoren elämänsä iloisista tapahtumista. Sitten hän koki kauhun: hirveät uutiset, sodan, eron vanhemmista, elämän ghetossa, umpeen muurattujen katujen sokkeleissa. Maria ei luopunut muistiinpanoistaan. Pienille paperilapuille hän teki tunnontarkkoja merkintöjä. Keskitysleirillä hän jatkoi kirjoittamista — sementtisäkkien riekaleisiin. Kun paperi loppui, hän opetteli asiat ulkoa, painoi ne verikirjaimin mieleensä. Muistamisen halu auttoi häntä kestämään.

"Jälleen yksi niitä kirjoja, joihin soisin jokaisen ihmisen tutustuva, joita soisi luettavan, ajateltavan. Ei pidä unohtaa — olemme edelleen vastuussa." — Ilmari Jäppinen, Jyväskylän Ylioppilaslehti.

DAPHNE DU MAURIER:

HAUKAN LENTO

315 SIVUA — HINTA SID. $4.40

Aurinkolaseja, huiveja, matkapostikortteja. Roomalaisen hotellin aula kiehuu amerikkalaisista ja englantilaisista turisteista. Kiihtyneiden naisten ahdistama opas on tukehtumaisillaan. Tunnelma on katossa, sillä edessä on lupaava ilta, "Rome by Night". Mutta lähtöhetkellä kaksi puuttuu.

Näiden kahden Via Venetolla harhailevan opettajattaren tähden opas, Armino Fabbio tekee harkitsemattoman eleen. Naisten hurskas päivittely saa hänet työntämään suhteettoman määrän liiroja kerjäläisen kouraan. Yöllä samainen vanhus murhataan. Tämä sinetöi Arminon tulevan kohtalon, hän joutuu jännittävien, mystillisten tapahtumien verkkoon. Vahva kirja — Rebekan veroinen.

NIKOLAI LESKOV:

VALITUT KERTOMUKSET

401 SIVUA — HINTA. SID. $3.60

Nikolai Leskov on venäläisen kirjallisuuden yksinäinen susi, jonka tuotanto aikalaiskriitikot kaltoin kohtelivat. Ensimmäisissä kertomuksissaan ja romaaneissaan, hän taisteli maaorjuutta vastaan ja arvosteli vallankumouksellisen sivistyneistön nihilistisiä aatteita. 1870-luvulla hän kirjoitti tuotantonsa ansiokkaimman osan, joka kuvailee maalismiljöötä, papistoa ja lahkolaisia. Tältä kaudelta ovat peräisin useimmat kertomukset Juhani Konkan toimittamassa teoksessa.

Kertomuksissa levittäytyy eteemme yhdeksännentoista vuosisadan tsaarivaltakunta. Kertomusten realismiin ja satiiriin yhdistyy usein annos tyypillisesti slaavilaista sadunomaisuutta. Mestarillisesti toteutettu juoniaines ja loistava sanallinen ilmaisu tekevät niistä nautittavia kokonaisuuksia.

Tilatkaa osoitteella:

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.

P. O. BOX 69 SUDBURY, ONTARIO

TAPAUS ALLILUJEVA

Svetlana Allilujeva, Neuvostoliiton entisen pääministerin J. V. Stalinin tytär on ollut "päivän nimi" siitä saakka kun hän teki sensaatiomaisen päätöksensä olla palaamatta kotimaahansa Intian matkan jälkeen. Maailman valpas lehdistö on siitä saakka seurannut hänen vaiheitaan ja edesottamuksiaan. Muutamia poimintoja niiden kirjoituksista.

* * *

"Asioista hyvin perillä olevat henkilöt ovat tuoneet Zurichistä tiedon, että Svetlana Allilujeva on avannut omalle nimelleen kahdessa Sveitsin pankissa noin 2 miljoonan dollarin tilit, kirjoitti Bombayssa ilmestyvä Blitz toukokuun 6 pnä. CIA:n aseistettujen miesten lujasti vartioimassa sveitsiläisessä huvilassa CIA:n Kremlin asiain erikoistuntijat muokkasivat Allilujevaa noin 45 päivän ajan ideologisesti ja opettivat häntä, miten panetella kommunismia ja Neuvostoliittoa, hänen synnyinmaataan. Erittäin salaisten CIA:n Frankfurt am Mainissa sijaitsevista arkistoista tuotujen ja Kreml-merkinnällä varustettujen asiakirjojen avulla CIA:n neuvostoasiain erikoistuntijat valmistivat hänelle 80,000 sanaa käsittävän käsikirjoituksen.

Tämä käsikirjoitus myytiin New Yorkissa toimivalle Harper and Row-kustantamolle miljoonasta dollarista ja sen otteiden alustavasta julkaisemisesta aikakauslehti Lifessä ja New York Timesissa on hänen Zurichissä olevalle pankkitililleen sijoitettu miljoona dollaria".

* * *

Svetlana Allilujevan lähdöstä kirjoittaa ranskalainen Genevieve Tabouis: "Svetlana Stalina ei lähtenyt Neuvostoliitosta poliittisista syistä, vaan intialaisen miehensä tuttavapiirien yllytyksestä kahden amerikkalaisen agentin Robert Reillyn ja Binesh Binghin soluttauduttua heidän keskuuteensa. Koko operaation todellinen impressaario — kirjailija Schwartz — on kuitenkin tunnetumpi eräiden lehtien piirissä kuin kirjallisessa maailmassa. Juuri hän ilmestyi Stalinan lehdistövastaanotolle ja kielsi häntä vastaamasta sellaisiin kysymyksiin, joihin hän ei ollut valmistanut kirjallisia vastauksia, tai vastasi hänen sijastaan.

* * *

New Yorkissa hotelli Plazassa järjestettyä lehdistötilaisuutta selostaessaan kirjoittaa Oliver Todd pariisilaisessa Nouvelle Observateur-lehdessä: "Häntä kehotetaan kääntymään jumalan puoleen: jumala on amerikkalaista omaisuutta. Pyhä Amerikka on korvannut pyhän Venäjän. 'Minut kasvatettiin perheessä, jossa ei koskaan puhuttu jumalasta', livertää Allilujeva, "mutta vuosien myötä ymmärsin, että ei voi elää ilman jumalaa sydämessä . . '. Siitä 'lähtien kommunismin perusdogmit kadottivat minun kohdallani kaiken merkityksen . . . Yrittäessään kehitellä tätä ajatusta hän kuitenkin sekaantuu yhä enemmän. 'Kaikki uskonnot ovat hyviä', hän ilmoittaa ja kasaa samaan läjään katolilaisuuden, hindulaisuuden ja 'kristillisen tieteen', jota yksi kaikkein suosituimmista ja kaikkein typerimmistä amerikkalaisista lahkoista tunnustaa. Tehtäviinsä vakavasti suhtautuvat lehtimiehet tajusivat tilanteen nolouden. Monet tällä lehdistövastaanotolla mukana olleet amerikkalaiset eivät usko jumalaan. He tietävät kuitenkin, että jonkin tavaran myymiseksi USAssa on hyvä turvautua jumalaan. Jumala on hyvänä tukena mainonnassa. Ja Svetlanasta tuli heti tällaista tavaraa . . ."

* * *

Otsikolla "Svetlanan lemu" julkaisi norjalainen aikakauslehti No Bernard Halnumin kirjoituksen Svetlana Allilujevasta. Kosketellessaan Allilujevan B. Pasternakille osoittamaa kirjettä, jossa tämä kertoo Zhivago-romaania lukiessaan saamistaan vaikutelmista, Halnum kirjoitti: "Kirje oli osoitettu kuolleelle kirjailijalle mutta se joutui Atlantic-nimiseen amerikkalaiseen kirjallisuus- ja taidejulkaisuun, koska Svetlana oman lausuntonsa mukaan halusi, että kirje julkaistiin pienessä mutta vakavassa aikakauslehdessä. Tämä ei estänyt Atlanticia ansaitsemasta valtavaa rahasummaa myöntämällä julkaisuoikeudet maailman lehdistölle."

Kirjoittaja paljasti Allilujevan tekemän askeleen todellisen päämäärän: "Tämä oli omalaatuinen ovela temppu. Jos julkaisuoikeus olisi annettu Life-yhtymälle, niin tämän oikeuden jälleenmyyntimahdollisuudet olisivat olleet hyvin rajoitetut, koska suurpainokset ovat ominaisia tälle yhtymälle. Kaikki tämä jättää pahan sivumaun, eikö totta? Tämä sivumaku johtuu ennen kaikkea siitä, että Svetlana antoi käyttää itseään dollareista kyynisessä pelissä."

* * *

Ja lopuksi muutama amerikkalaisten lukijoiden kirje.

Atlantic-julkaisu on saanut mm. seuraavat kirjeet:

"Herra toimittaja, olen lukenut Allilujevan kirjoituksen ja pidän sitä järisyttävän kehnona. Tämä kirjoitus kuuluu niihin, joilla yritetään kutkutella amerikkalaista lukijakuntaa . . . Olen sitä mieltä, että jos tämän artikkelin olisi kirjoittanut joku David Smith tai Johnson, niin jokainen toimittaja olisi palauttanut sen liioitta puheitta virallisen vastauksen kera, mutta lukenut ensin kollegoilleen tyhmimmät kohdat. Esitän vastalauseeni sen johdosta, että eräs johtavista lehdistämme julkaisee tämänlaatuisia jumalaapelkääväisiä kommunisminvastaisia sepustuksia.

F. D. Reve Higganan (Connecticut)

* * *

"Herra toimittaja, luonnottomampia ja patologisempia vuodatuksia (kuin Svetlanan mietiskelyt Atlantic-lehdessä, voi löytää korkeintaan jonkin psykiatrisen lehden palstoilta.

Ruth Buhler Eugen (Oregon)

* * *

USA:n propagandan yritykset esittää S. Allilujeva pyhänä naisena aikaansaa ilkkuvan hymyn tavallisen amerikkalaisen huulilla. Pian sen jälkeen kun oli saapunut maahamme Svetlana ilmoitti, että hän ei voi selittää syitä, jotka saivat hänet tulemaan Amerikkaan. Selitys on helppo. Se miljoona dollaria, jonka hän ansaitsee Amerikassa, selittää täsmällisesti hänen läsnäolonsa täällä.

Mary Wootchak, Newsweekin lukijan kirje toimitukselle.

On syytä surra — Ilja Ehrenburg on kuollut

(Jatkoa sivulta 2)

le, Literatur und Revolution). Näitä ei ole suomennettu. Ei myöskään v. 1934 ilmestynyttä Vtoroi den (Toinen päivä), josta kertoo Uusi Tietosanakirja, että se on selvästi "sosialistista realismia edustava" — mikä tuntuu todennäköiseltä, koska 1934 oli sosialistisen realismin perustamisvuosi. Vuoden 1941 Padenije Parizha (Pariisin kukistuminen), on jännittävä ymmärrettävistä syistä tendenssimäinen reportaashi suuresta murhenäytelmästä. Tästä lähtien tuntuu kuin Ehrenburg olisi hylännyt taiteelliset ambitionsa ja määrätietoisesti siirtynyt reportaashin alalle ja suoranaiseen osallistumiseen. Laajat romaanit Burja (Myrsky) 1947 ja Devjatyi val (Yhdeksäs aalto) 1951—52 ovat nimenomaan reportaasheja, paremmin sanoen reportaashiepiikkaa, sillä niissä on satoja — eri luokkia ja ryhmiä edustavia — henkilöitä, joita kirjoittaja ohjaa kuin marionetteja teatterissa. Kuvitelkoon Alexandre Dumas tekemässä sosialistista reportaashia — vertaus on häijy, mutta likipitäen oikeaan osunut. Myös Ottepel — valtavan sensaation herättänyt Suojasää, 1954, on tehty musta-valkoiseksi, agitaatiokirjan tyyliin, joskin siinä epäilemättä on sekä jälkiä 1920-luvun taiteellisesta Ehrenburgista että oikeita tulevista muistelmista, etenkin niissä luvuissa, joissa käsitellään taidetta ja taidepolitiikkaa.

Ja nyt muistelmiin. "Ihmisiä, vuosia ja elämää" on nykyajan tärkeimpiä ellei tärkein, kulttuuripoliittinen ja taidepoliittinen muistelmateos. Sen runsas poliittinen sisältö on herättänyt ajoittain kohinaakin vilkasta polemiikkia Neuvostoliitossa arvovaltaisten lehtien julkaistessa kovaa kritiikkiä sitä vastaan.

Ehrenburg oli 1920-luvulta saakka ikään kuin elävä yhdysside Neuvostoliiton ja läntisen maailman välillä, sanoi kirjailija Jarno Pennanen. Tähän voisi lisätä, että hän oli elävä yhdysside sosialistisen ja porvarillisen maailman välillä — hänellä "oli tavattomat määrät ystäviä muidenkin kuin kommunistien parissa", kuten Pennanen sanoo. Muistelmat ovat eräänlainen tietosanakirja, jonka nimenä voisi olla "Euroopan kulttuurihistoria henkilö koettuna 1915—1963". Muistelmat ovat Ehrenburgin tärkein työ — ehkä myös taiteellisesti kestävin työ — siitä ei liene epäilystäkään. Niitä onkin ylistelty niin paljon, ettei tässä kirjoituksessa liene tarpeellista toistella kuluneita sanoja.

* * *

Neuvostoliitto on menettänyt suurimman lehtimiehensä, kirjailijansa, osallistujansa (en ota Nobelin palkinnon saajaa Sholohovia lukuun, koska hän ei ole pitkiin aikoihin luonut enää mitään). Neuvostoliitto on myös menettänyt suurimman kulttuuripersoonallisuutensa. Maailman rauhanliike on menettänyt vaikutavimman hahmonsa. Euroopan kulttuuri on menettänyt tärkeimmän — todennäköisesti ainoan — itä-länsi-yhdysmiehensä.

On syytä surra.

Margaretha Romberg.

Jouko Kuha putosi tilaston kärjestä

Tukholma. — Gaston Roelants pudotti Jouko Kuhan maailmantilaston kärjestä juoksemalla Tukholmassa 3000 metrin esteet 8.26,6. Jouko Kuhan Ruotsi—Suomi maaottelussa juoksema Suomen ennätys on 8.29,8. Maailmanennätys, joka on Roelantsin nimissä vuodelta 1965 on 8.26,4.

Roelants tähtäsi ME-tuloksensa parantamiseen, mutta viimeiset 200 metriä eivät luistaneet odotetusti ja ME-tulos jäi saavuttamatta.

3,000 metrin sileällä teki Anters Gärderud uuden Ruotsin ennätyksen 7.56,0.

Miken ME 8.44,0

Tokio. — USAn Mike Burton saavutti 800 metrin vapaauinnissa uuden maailmanennätyksen 8.44,0 Nagojassa Japanissa järjestetyissä kilpailuissa.

APU LEHDEN

IRTONUMEROITA SAATAVANA

No. 17:sta 29:ään asti

HINTA 55¢

postitse lähetettynä Hinta 60c

Tilatkaa osoitteella.

VAPAUS PUBLISHING CO. LIMITED

P. O. Box 69 Sudbury, Ont.

Uskolla parantajalahkon jäsen kuoli tuskiinsa

(Jatkoa sivulta 2.)

lisin nykyaikana", sanoi tri Cotnam. "Olen kuullut aikaisemmin tämäntapaisista tapahtumista, mutta en ole koskaan tullut kosketukseen sellaisen kanssa. Rukoilemisessa ei ole mitään pahaa, mutta kun se liitetään paholaisten pois ajamiseen silloin tulee vaikeuksia."

Hän sanoo tulleensa epäluuloiseksi siitä kun ruumiinavaus osoitti kuoleman johtuneen aivomädästä, mutta mitään tietoja ei saatu siitä, miten tyttöä oli hoidettu.

Tri Cotnam arvelee, että tytöllä oli ennen kuolemaansa hirveät tuskat.

Hän sanoo lahkon kolme jäsentä, mukaanlukien Canon Smith pyytäneen, että he saavat mennä yksin leikkaushuoneeseen, missä he yrittävät tempuillaan saada tytön takaisin henkiin, kuten he uskoivat.

"He näyttivät uskoneen, että epäonnistumisen syynä oli se, että tyttö oli liian paljon paholaisen vallassa", sanoi tri Cotnam.

Kreikkalaishäissä saa nyt olla yli viisi vierasta

Ateena. — Kreikan armeijan tukema hallitus lievensi viime viikolla yli viiden hengen kokoontumiskieltoa, joka tuli voimaan viime huhtikuussa tapahtuneen sotilaskaappauksen jälkeen.

Kielto koski kaikkia julkisuudessa tai yksityisissä asunnoissa tapahtuvia kokoontumisia, jotka sallittiin vain poliisin myöntämällä erityisluvalla.

Armeijan yleisesikunnan päällikön kenraaliluutnantti Odysseus Angheliksen julkaiseman uuden määräyksen mukaan yli viiden hengen kokoontumiset ovat vastedes sallittuja ilman poliisin erityislupaa, jos on kysymys häistä, ristiäisistä, hautajaisista tai jostakin muusta perhe- tai seurapiiritapahtumasta.

"Todistuksia" tilauksesta

Washington. — Presidentti Lyndon Johnsonin Etelä-Vietnamin vaaleja tarkkailemaan lähettämän ryhmän jäsenet, mukaanlukien Washingtonin lähettiläänä Saigonissa ollut Henry Cabot Lodge, antoivat uskollisten palvelijain mallin keskiviikkona televisiolausuntoja vakuuttaen, että he "eivät nähneet" mitään epäsäännöllisyyksiä sunnuntaisissa vaaleissa.

Saamansa tehtävän mukaisesti he väittävät, että äänestys "suoritettiin kohtuullisen vapaissa ja oikeudenmukaisissa olosuhteissa".

(YK kieltäytyi lähettämästä tarkkailijoita Saigonin vaalitoimitusta seuraamaan. Samoin menettelivät monet hallitukset, joilta tällaisia tarkkailijoita pyydettiin, nimenomaan siksi kun ne eivät halunneet asettaa mainettaan kyseenalaiseksi.)

HARRY RAKETTI, Port Arthur, Ont. vastaa $5.00 A. T. Hillin haasteeseen ja haastaa seuraavat ystävät lahjoittamaan Vapauden 50. syntymäpäivän juhlimiseksi: Kerttu ja William Gronroos, Ivar Salminen, Port Arthur, Ont. ja Laina Mäki, Nolalu, Ont.

ELLE MAKINEN, Fort William, Ont. vastaa $5.00 Tyyne Suntarin haasteeseen ja toivoo ystävien tekemään lahjoituksen Vapauden 50 v. juhlan johdosta joten lehtemme ilmestyminen olisi turvattu.

HELEN SMITH, Atikokan, Ont. vasta A. T. Hillin haasteeseen $5.00 ja haastaa Toivo Järviaho, Atikokan, Ont. ja Anni ja John Leinonen, Toronto, Ont. viemään haastetta eteenpäin.

HILDA JA J. PEURAMAKI, Kaministiquia, Ont. lahjoittavat $5.00 Vapauden kultavuoden rahastoon ja toivovat naapurien ja ystävien tekemään samoin jotta lehtemme ilmestyminen olisi turvattu.

LENNU JA PEKKA PETERSON, Port Arthurin ja Kivikosken rajamailta vastaavat $4.00 Antti Pitkäsen haasteeseen ja haastavat seuraavat ystävät tekemään samoin tai paremmin: Matti Korhonen, Tarmo Korhonen ja Mauri Hoxell.

MIKKO PALOMAKI, Port Arthur, Ont. lahjoittaa $3.00 Vapauden 50. juhlavuoden rahastoon ja toivoo että ystävät Lauri Mäki ja Yrjö Rytikoski tekevät lahjoituksen vointinsa mukaan.

AMALIA HALL, Port Arthur, Ont. lahjoittaa $2.00 Vapauden syntymäpäivärahastoon ja kehoittaa ystäviään tekemään samoin.

VIKKI SILTA, Port Arthur, Ont. vastaa $2.00 saamiinsa haasteisiin ja haastaa seuraavat ystävät: Anni Kauhanen, Veli Lehtinen, Paavo Vuorenmaa, Kalle Oja, Nikki Oja ja Arnold Beck, Port Arthur.

VILHO ALANEN, Port Arthur, Ont. vastaa $5.00 saamiinsa haasteisiin ja toivoo kaikkien haastettujen vastaavan vointinsa mukaan.

JAAKKO MAENPAA, Lapin keulasta, vastaa $5.00 F. Untisen haasteeseen ja kehoittaa kaikkia eläkevaareja tekemään lahjoituksen, että Vapauden ilmestyminen olisi turvattu.

ALPO KOIVURANTA, Port Arthurin jumbosta, vastaa $2.00 Veli Kentalan haasteeseen ja haastaa Paul Lehikoinen, Toronto ja Raymond Salminen, R.R. 4, Port Arthur, viemään haastetta eteenpäin.

PAUL SCHULTZ, Jackpine, Ont. vastaa $2.00 saamiinsa haasteisiin ja haastaa naapurit Einari Niemen ja Jack Puukilan.

JOHN KANGAS, Murillo, Ont. vastaa $2.00 saamiinsa haasteisiin ja haastaa naapurin Frank Wilenin tekemään samoin.

ALMA JA ED. AHO, Timmins, Ont. huomioivat A. Virkkalan haasteen ja lahjoittavat Vapaudelle $3.00 sekä toivovat että kaikki huomioisivat haasteensa.

KALLE SILJANDER, Silver Mountain, Ont. lahjoittaa $5.00 Vapaudelle ja haastaa seuraavat ystävät tekemään samoin tai vointinsa mukaan: R. Skogman, Jackpine, Ont., Walter Hunnakko, Silver Mountain, Ont. ja R. Backstrom, Suomi, Ont.

OTTO JOHANSSON, Vancouver, B. C. vastaa $2.00 Uuno Filanderin haasteeseen.

MIRIAM ALANEN, Silver Mountain, Ont. lahjoittaa $2.00 lehden hyväksi ja toivoo, että kaikki silvermountainilaiset tekisivät samoin.

EERO BASTO, R.R. 1, Copper Cliff, Ont. vastaa $2.00 Arvi Sandholmin haasteeseen ja haastaa Jack Liinamaan, Sudbury, Ont.

TILDA MANNISTO, Sudbury, Ont. lahjoittaa $5.00 haasterahastoon ja kehoittaa kaikkia maksamaan saamansa haasteet.

TAIMI JA RISTO VIITALA, Tarzwell, Ont., vastaavat $3.00 Risto Salmisen ja A. Peltosen haasteeseen ja kehoittavat kaikkia vastaamaan haasteensa.

VICK AHO, Hearst, Ont. lahjoittaa haasterahastoon $4.00

AUNE LIIKALA, Hearst, Ont. lahjoittaa $2.00 ja haastaa Anna ja Matti Jakkola, Hearst, Ont. sekä tamperelaisia eläkemuoria vointinsa mukaan.

TOIMEN NAISET, Toronto, Ont. vastaavat $15.00 ja kiittävät Montrealin suomalaisten naisten kerhoa haasteesta sekä kehoittavat kaikkia ryhmiä muistamaan lahjoituksilla Vapautta ja Liekkiä.

ELNA AHONEN, Toronto, Ont. vastaa $2.00 Helmi Palomäen haasteeseen ja haastaa ystävät Tyyne ja Väinö Anttila, Estaire, Ont. ja Edith ja Vilho Salminen, Toronto, Ont.

KALLE VIINIKKA, South Porcupine, Ont. vastaa $2.00 R. Vuorimäen haasteeseen ja toivoo, että jokainen lehtien lukija tekisi lahjoituksensa varojensa mukaan.

EINO RINTALA, Connaught, Ont. lahjoittaa $2.00 haasterahastoon ja toivoo että kaikki lukijat muistaisivat 50 vuotista Vapautta lahjoituksilla.

ED. LAHTI, White Rock, B. C. vastaa $2.00 saamiinsa haasteisiin.

V. HULLMAN, Timmins, Ont. lahjoittaa $2.00 haasterahastoon.

LIISA JA ERKKI SYRJÄLÄ, Sointula, B. C., lahjoittavat $2.00 haasterahastoon.

LIISA JA MATT SYRJÄLÄ, Sointula, B. C. lahjoittavat $3.00 Vapauden haasterahastoon.

C. KINOS, New Westminster, B.C. lahjoittaa $5.00 Vapaudelle.

JOHN FREDRICKSON, Sointula, B. C vastaa $5.00 Annie ja Urho Tynjälän haasteeseen.

VICTOR WANHALA, Tecumseh, Ont. lahjoittaa $5.00 haasterahastoon.

Tässä katsauksessa	$ 160.00
Aikaisemmin Vapaudessa julkaistu	4,139.90
	4,299.90
Liekin lahjoitukset	703.90
	$5,003.80

Jouluksi Suomeen

OSALLISTUKAA ILONTÄYTEISEEN JOULUHUVIMATKAAN!

UUSI KUNGSHOLM...JOULUKUUN 4 p:nä, 1967

New Yorkista Göteborgiin, josta erinomaiset yhteydet eri puolille Suomea.
Matkan johtaja Bent Engsted, SAL—Chicago Office.
Matkatavarat voidaan lähettää suoraan New Yorkista Helsinkiin tai Turkuun.

JOULUKSI SUOMEEN 15 PROS. ALENNUKSELLA

Jos ostatte meno-paluulipun samanaikaisesti, saatte 15%:n alennuksen säästökauden one-way-hinnasta. Euroopassa olo saa kestää 35 päivää. Säästö turistiluokassa on $76.—ja I luokassa $114.

Lisäksi muut säännölliset laivavuorot New Yorkista:

UUSI KUNGSHOLM Syysk. 21

SAFETY INFORMATION
The GRIPSHOLM and New KUNGSHOLM, both registered in Sweden, meet International Safety Standards for new ships developed in 1960.

Kääntykää matkatoimistonne puoleen tai suoraan

Swedish American Line

MONTREAL 1, QUE., CANADA — 465 St. John Street
VANCOUVER, B. C., CANADA — 966 West Hastings St.
WINNIPEG 2, MAN., CANADA — Dahl S.S. Agcy., Ltd., 325 Logan Ave.

HYVÄ KIUAS-SAUNA
TYÖN PUISTOSSA
Auki keskiv., lauant. ja sunnunt. kello 1 ip.—11 illalla
1742 PARIS ST. SUDBURY

KAUNIITA
KUKKIA
KUKKAKIMPPUJA
KUKKALAITTEITA
Poiketkaa hakemassa kukkakalenterinne
LOUGHEED
FLOWER SERVICE
Puhelin 673-9595
22 Durham St. N.
60 Eyre St., Sprucen kulmassa
SUDBURY

Putkitus- ja lämmitys-
EXPERTIT
• ÖLJYPOLTTIMOITA •
Kustannusarviot vapaasti!
Morrison Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
PUHELIN 674-0797
164 Elgin St. S., Sudbury

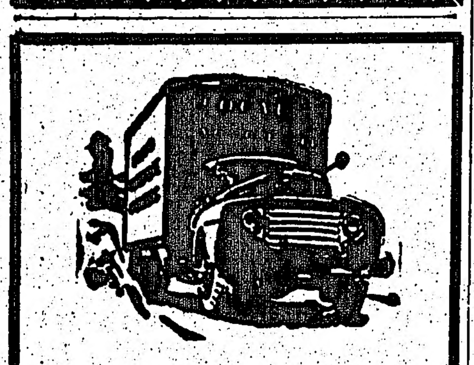

Delongchamp
CARTAGE CO. LTD.
20 Lorne St. Puh. 675-5611
LYHYEN JA PITKÄN MATKAN RAHTIAJOA . . . TALOUSTARPEITA PAKATAAN — MUUTETAAN — SÄILYTETÄÄN — LÄHETETÄÄN
NYKYAIKAINEN VARASTOHUONE

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

Työn Puiston mainio sauna on avoinna keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin 1—11 ip.

Harvestibingokomitean kokous on Finnish haalilla tiistaina, syyskuun 12 pnä kello 7 illalla. Kaikki mukaan please!

Kesän viimeiset urheilukilpailut ja hyvä "mojakkapäivällinen" Wanupissa sunnuntaina syyskuun 17 pnä. Urheilukilpailut alkavat kello 11 ap. Ruokatarjoilu alkaa puolisen aikana. Tervetuloa.

Harvestibingokomitean kokous syysk. 12 pnä

CSJ:n Sudburyn osaston toimikuntien yhteisessä kokouksessa valittiin harvestibingokomitea, joka tulee huolehtimaan vuotuisen harvestibingon järjestämisestä. Tähän komiteaan valittiin seuraavat: Irja ja Aatu Koivula, Esther ja Toby Hakala, Hilma ja Ensio Wuori, Aarne Walli, Emmi ja Hannes Suomala, Impi ja Frank Tommila, Lyyli ja Jussi Pärssinen, Alina ja Wm. Eklund, Senja ja Edwin Suksi, Anja ja Kalle Kassinen, Jussi Filpus, Vilma ja Eino Lehtola sekä Rauha ja Aimo Mäki.

Siis kaikki edellämainittuja henkilöitä pyydetään saapumaan harvestibingokomitean kokoukseen Finnish-haalilla tiistaina, syyskuun 12 pnä kello 7 illalla. Siellä tavataan. — Kokoonkutsuja.

TILATKAA VAPAUS!

FRANK R. BLOCK, R.O.
OPTOMETRISTI
Puh. konttori 674-4014
kotiin 673-0705
65 ELM STREET EAST
SUDBURY, ONT.
VASTAANOTTO ESPANOLASSA
Keskiv. iltap. ja torst. aamup.

Jackson & Barnard
HAUTAUSTOIMISTO
Palvellut Sudburyn yhdyskuntaa yli neljäkymmentä vuotta edistyneellä tavalla, jonka vuoksi voimme tarjota hienoimmat mukavuudet: kappelin, joka on kuin kirkko, urkurin ja kykenevän henkilökunnan ilman lisämaksua.
VAPAATA PARKKEERAUSTILAA TONTILLAMME
233 Larch St. Sudbury

KIRJALLISHISTORIALLINEN TUTKIMUS TULENKANTAJISTA
Kerttu Saarenheimo:
TULENKANTAJAT
Tohtori Kerttu Saarenheimon teos on ensimmäinen yhteinen kirjallishistoriallinen tutkimus tulenkantajista. Esityksen runkona on
303 SIVUA — HINTA SID. $5.95
Ryhmän vaiheita ja kirjallisia teemoja 1920-luvulla
Runsas kuvitus
ryhmän kehityksen kolmivaihejaottelu, jonka professori Lauri Viljanen hahmotteli luonnehtiessaan kirjallisuutemme 1920-lukua Yleisradiossa järjestetyssä keskustelusarjassa. Ensin on Nuoren Voiman kausi, sitten suuren hurmion kausi ja lopuksi päädyttiin etsimään nykyaikaa. Näissä puitteissa kirjoittaja — Valtion humanistisen toimikunnan tutkija ja Turun Yliopiston dosentti — tarkastelee 20-luvun lyyristen aiheiden värikästä kaleidoskooppia, jossa heijastuu milloin kauhukuvitelmia ja lahoavien lehtien tuoksua, milloin raivoisaa elämännälkää, eksotiikkaa, satua tai koneromantiikkaa.
Iloisen 20-luvun kirjavia virikkeitä tutkiessaan tri Saarenheimo laajentaa samalla näkökulmaa kirjoista kirjailijoihin, heidän taustaansa ja harrastuksiinsa, ystävyyssuhteisiin ja hilpeään seurusteluun. Painamattomat lähteet, ennen kaikkea ryhmän jäsenten välinen kirjeenvaihto ja haastattelut ovat tuoneet esiin runsaasti ennen tuntematonta materiaalia. Keskeisiä hahmoja ovat Onni Halla, Yrjö Jylhä, Uuno Kailas, Arvi Kivimaa, P. Mustapää, Olavi Paavolainen, Ilmari Pimiä, Elina Vaara, Erkki ja Katri Vala, Mika Waltari ja Lauri Viljanen. Heidän lisäkseen tapaamme ryhmään väljemmin liittyneitä, kirjailijoita, taiteilijoita ja kriitikoita.
Tilatkaa osoitteella:
VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONTARIO

TALON MYYNTI-, OSTO- JA VAKUUTUSASIOISSA
käyttäkää:
LAINE AGENCIES
VAKUUTUS- JA KIINTEISTÖTOIMISTO
Canadan suurin suomalainen kiinteistöjen välittäjä
PENTTI PENTTILA Kotiin 675-2941
OLIVER R. LAINE Kotiin 674-4167
Konttori 675-6427
125 DURHAM ST. S. SUDBURY, ONTARIO

Finnish haalin järjestöväen syystoimintaohjelma

Keskiviikkoiltana, tk. 6 pnä pidettiin Finnish-haalilla CSJ:n Sudburyn osaston toimikuntien yhteinen kokous jossa keskusteltiin ja hyväksyttiin seuraava toimintasuunnitelma syyskauden toimintaa varten:

Sanomalehtikerhon bingo syysk. 21 pnä lehtiemme haasterahaston hyväksi.

LOKAKUU:
Harvestibingo lokakuun 5 pnä.
Aleksis Kiven juhla lokak. 15 pnä.
Alertsin bingo lokakuun 19 pnä.
Sävel-kuoron päivälliset lokakuun 22 pnä.
Näytelmä lokakuun 29 pnä.

MARRASKUU:
Vapauden 50-vuotisjuhla marraskuun 5 pnä.
Näytelmä seuran bingo marraskuun 9 pnä.
Osaston päivälliset marraskuun 19 pnä.
Osaston bingo marraskuun 23 p.
Filmi-ilta marraskuun 3 pnä.

JOULUKUU:
Näytelmä joulukuun 3 pnä.
Lastenkomitean bingo joulukuun 7 pnä.
Suomen itsenäistymisen 50-vuotisjuhla joulukuun 10 pnä.
Lasten joulujuhla joulukuun 17 pnä.

Toimikuntien yhteisen kokouksen toivomus on, että eri toimikunnat huomioivat osalleen tulleet tilaisuudet ja ryhtyvät niitä hyvissä ajoin järjestämään.

Työnpäiväpiknikki Mine Millin kesäpaikalla

Ensimmäisen kerran Sudburyn järjestäytyneiden työläisten historiassa kaikki uniot viettivät yhteisen ulkoilmajuhlan työnpäivän kunniaksi 4 pnä. Isäntänä toimi Mine Mill union osasto 598 ja pidettiin se union kesäpaikalla Richard järvellä.

Vieläpä ilmojen isäkin suosi tätä loistopiknikkiä, jonka oli järjestänyt Sudburyn työnpäivä-Centennial komitea Richard Parisotton johdolla.

Summittaisesti laskien yli 5,000 henkeä kulutti päivänsä piknikissä.

Ohjelma alkoi kello 1 ip. ja siinä oli jokaiselle jotakin. Sadoilla pojille ja tytöille oli rajoittamaton tilaisuus purkaa energiaansa monissa heille järjestetyissä kilpailuissa, joissa jaettiin myös palkinnot.

Myös aikuiset osallistuivat peleihin ja muna-luisaksa juoksuun osallistuivat sekä naiset että miehet ja havaittiin naisilla olevan vakavampi käsi ja parempi keskittymiskyky kuin miehillä.

Sudburyn kaupungin orkesteri, johtajana Sid Woodley, soitti suosittuja musiikkikappaleita koko iltapäivän.

Ruokaa ja virvokkeita oli yltäkyllin jokaiselle ja lopuksi tanssittiin suurenmoisen juhlinnan päättäjäisiksi.

USAn lentäjä näytteillä Kiinassa

Peking. — Kiina on nöyryyttänyt julkisesti amerikkalaista lentäjää, jonka kone ammuttiin alas Etelä-Kiinassa, ilmoitti uutistoimisto Uusi Kiina.

Lentäjä pakotettiin marssimaan joukkokokouksen edessä Nanningissa, Kwangsin maakunnassa samalla kun häntä nimitettiin amerikkalaiseksi rosvoksi, joka on syyllistynyt Pohjois-Vietnamin kaupunkien pommittamiseen ja vietnamilaisten siviilien surmaamiseen.

Kaksi amerikkalaista A-6-hävittäjää ammuttiin alas Kwangsin maakunnassa ja Uusi Kiina ilmoitti, että yksi lentäjä on otettu vangiksi.

Siion Seurakunta
33 Lorne St. S. Sudbury
KOKOUKSET
Torstai, 7.30 Raamattutunti
Sunnunt. 10 Pyhäkoulu
10 Aamukokous
7 Herätyskokous
Radiolähetys joka sunnuntaiaamu klo. 8.30, radioasema CHNO—900.
TERVETULOA!

KAUNIIT KUKAT
URHO KOIVUN
MUISTOLLE

Kuoli syyskuun 9 pnä 1966.

Vuosi mennyt, pitkä,
harmaa.
Muistot vain meille jäivät.
Kaivaten,

AUNE, AARNE ja HELVI

Nigeria sanoo saaneensa voittoja kapinallisista

Lagos. — Nigerian sisällissodan siirtyessä keskiviikkona kolmannelle kuukaudelle esitettiin sekä hallituksen että kapinallisten toimesta tietoja ilmataisteluvoitoista.

Liittohallitus jonka joukot aloittivat operationsa liittovaltiosta vähän aikaisemmin eronneeksi julistautunutta itäistä aluetta vastaan heinäkuun 6 päivänä, tiedoitti nyt, että sen ilmavoimat tuhosivat keskiviikkona Enugun lentokenttää vastaan tehdyssä hyökkäyksessä kapinallisten 3 lentokonetta, B—26, DC—3 ja erään suihkumoottorilla varustetun lentokoneen, mikä on luultavasti Hawker Siddeley 125.

Liittovaltiosta eronneen ja itsenäiseksi julistautuneen Biafran tasavallan radio tiedoitti, että kapinalliset tuhosivat Makurdissa ,130 mailia koilliseen Lagosista olevan liittovaltion lentokentän. Se ei puhunut mitään Enugun tai sen lähiseudun pommituksesta.

Epäviralliset tiedot ovat kuitenkin vahvistaneet sen, että Nigerian liittovaltion DC-pommituskone pommitti tiistaina kapinallisten pääkaupungin Enugua.

Toisessa Lagosin tiedonannossa sanotaan, että liittovaltion sotavoimat ovat vallanneet Auchi-nimisen kaupungin keskilännen alueella, minkä kapinalliset valtasivat elokuun 9 pnä.

Mikäli Biafran kapinallisten lentokoneiden tuhoamistieto pitää paikkansa, se tarkoittaa, että kapinallisilla on enää vain yksi B 26 lentokone ja 5 Aluoette-helikopteria.

Paavi kuumeessa

Vatican City. — Paavi Pauli sai keskiviikkoiltana äkkiä uudelleen kuumetta ja vietiin Castel Gondolfon lähellä olevalta kesäasunnoltaan Vatikaaniin.

Paavi Pauli, joka on nyt 69-vuotias, sai maanantaina kylmettymän, kuumetta ja vatsapuruja. Aikaisemmin keskiviikkoaamuna tiedoitettiin Vatikaanista, että Paavi oli toipunut sairaudestaan.

Raketit ratkaisevat mahdollisen sodan

Moskova. — Tulevassa sodassa, mikäli imperialistit sen aloittavat, on ratkaiseva merkitys strategisten rakettivoimien vastaiskulla, kirjoittaa neuvostomarsalkka N. Krylov Nedelja-viikkolehdessä. Sodan ensi minuuttien aikana suunnataan raketti-ydinaseisku vihollisen strategisiin ydinasevarastoihin ja sen sotavoimien pääkeskityksiin. Ydinhyökkäys suunnataan sotilaallis—teollisiin kohteisiin ja hallinnollispoliittisiin keskuksiin sekä hyökkääjän valtiollisen ja sotilaallisen hallinnon keskuksiin.

Suuri nopeus, varsinkin maalin läheisyydessä, ja erilaiset lentoradat tekevät raketit käytännöllisesti katsoen haavoittumattomiksi matkalla, varsinkin kun niitä käytetään suurin joukoin. Lyhyt lentoaika tekee mahdolliseksi yllätyshyökkäyksen, korostaa marsalkka Nikolai Krylov. Hän mainitsi myös, että rakettivoimia alettiin muodostaa Neuvostoliitossa heti toisen maailmansodan päättymisen jälkeen.

Vuonna 1955 oli neuvostoarmeijassa ja joitakin joukko-osastoja, jotka oli varustettu keskimatkan raketeilla. Seuraavina vuosina muodostettiin uusia osastoja, joiden aseistuksena olivat mannertenväliset ohjukset. Samanaikaisesti rakettien kehittämisen kanssa luotiin myös ydinase. 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa muodostetut kotimaiset ydinasevarastot muodostuivat koko sotalaitoksen ja uuden asejärjestelmän kehityksen rungoksi.

Nykyisin on Neuvostoliiton kaikissa aselajeissa rakettien ja muiden kuljetusvälineiden avulla kuljetettavia ydinlatauksia.

Tilatkaa Vapaus!

Surulla ilmoitan, että puolisoni

Toivo Esa Jussila

nukkui kuolon uneen kotonaan Mattawassa, Ont. elokuun 13 pnä 1967. Vainaja oli syntynyt Lapualla, Suomessa, huhtik. 6 pnä 1907.

Häntä lähinnä jäivät suremaan vaimonsa Elvi ja seitsemän siskoa ja kaksi veljeä perheineen Suomessa sekä muita sukulaisia ja tuttavia tässä maassa ja Suomessa

Kun aamu saapui,
niin sinun matka päättyi,
ja uneen uuvuitti väsyneen.
Ei tunnu tuskat ei vaiva mainen
on rauha rinnassa kärsineen.

Puolisosi ELVI.

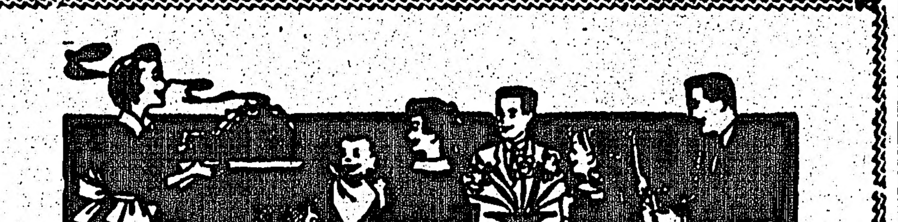

KODIN PIIRISTÄ

TOIMITTANUT EEVA

Syyskuun töitä

Ontarion maanviljelys, ruokaosaston ja puutarhaviljelyn asiantuntijat antavat neuvoja kuinka pionia (peonies) tulee hoitaa.

Kuten tiedetään on pioni monivuotinen kukka ja sen voi antaa olla aivan rauhassa kahdeksasta-kymmeneen vuoteen. Mutta kun se näyttää kehittävän tavallista vähemmän kukkia ja runsaammin lehtiä, on aika sen maasta kaivamiseen ja kasvupaikan levittämiseen. Tämä on parasta tehdä aikaisin syyskuussa ennen kuin pakkaset tulevat. Uusi istutuspaikka kunnostetaan jo paria viikkoa ennen kukan siihen istuttamista. Maata käännetään noin jalan syvyydeltä ja lisätään jotakin lannoitetta.

Pioniryhmä on otettava maasta mahdollisimman varovasti. Multa irroitetaan kukan ympäriltä parinkymmenen tuuman päästä ja jalan syvyydeltä. Varovasti irroitetaan multaa juurista ja kasvi jätetään aurinkoiseen paikkaan kuivamaan muutamaksi tunniksi. Tämä menetelmä vahvistaa hauraita juuria.

Sitten juurakko pestään puhtaaksi mullasta, tietysti varotaan liikaa kovakouraisuutta. Terävällä veitsellä leikataan juurakkoa siitä paikasta mistä se näyttää helpommalta, mutta jokaisessa katkaistussa osassa on oltava ainakin kolme tai neljä vahvaa itua. Uudet taimet istutetaan aikaisemmin kunnostettuun paikkaan kolmen tai neljän jalan päähän toisistaan kahden tai kolmen tuuman syvyyteen. Uusien taimien peitoksi on hyvä ensimmäisenä talvena laittaa lanta-olkiseos, että ne olisivat turvassa mahdollisilta pakkasen tuhoilta.

Syksyn satoa

Nuorta keräkaalia on saatavissa edullisesti ja siitäpä sopii kokeilla maistuisiko perheelle täytetty kaalinpää kaalikääryleiden asemesta. Keitetään pieni kaalinpää puolikypsäksi ja koverretaan sisusta pois. Irroitetaan pari päälimmäistä lehteä, jotka käytetään kaalinpään sulkemiseen. Täytteeksi valmistetaan tavallinen kaalikääryletäyte: riisipuuroon sekoitetaan jauhelihaa, kaalinsisustaa, sipulia, suolaa, valkopippuria, siirappia ja mausteeksi meiramia. Kaali suljetaan muutamalla irtolehdellä ja sidotaan kalalangalla ristiin-rastiin kuin lankakerä. Täytetty kaali paistetaan uunissa kuten kaalikääryleet, valellaan muutaman kerran paistinliemellä ja maustetaan miedosti siirapilla. Tarjotaan pääruokana.

KAALIRUOKIA KEITTÄESSÄ

on hyvä muistaa pitää kansi poissa keittämisen alkuvaiheessa, jotta kaalista ei tulisi kitkerää eikä epämiellyttävän hajuista. Kaalit ovat rikkipitoista ruoka aineita ja näin menetellen rikkiyhdisteisiin vaikuttavat entsyymit pääsevät haihtumaan, eikä pahaa makua ja hajua pääse muodostumaan siinä määrin kuin tiiviin kanne alla keittäessä.

NUORET PUNAJUURET

ovat makeita ja nopeasti kypsyviä. Kokeilkaapa uusista punajuurista punajuurivatkulia: ohuet sianliha- ja naudanlihaviipaleet ruskistetaan padan pohjalla tai erikseen paistinpannussa, samoin hienonnettu sipuli, lisätään vettä ja punajuuriviipaleet ja keitetään ruoka kypsäksi. Maustetaan suolalla ja pippurilla sekä suurustetaan vehnäjauhoilla, persiljasipulia vielä runsaasti ruoan pinnalle tarjotessa.

Jokaisen perheenemännän tulisi muistaa kasviksia käsiteltäessä ja ruoaksivalmistettaessa hyvän maun ja ravintoarvon säilyttämiseksi seuraavat seikat:

1. Keittäkää kasvikset niin usein kuin mahdollista kuorineen.
2. Jos kuoritaan, kuoritaan juuri ennen keittämistä ja hyvin ohuelti.
3. Ei lioteta tarpeettomasti.
4. Paloitellaan mahdollisimman suuriksi paloiksi ja mieluimmin suoraan kattilaan.
5. Keitetään mieluimmin höyryssä tai sitten hyvin vähässä vedessä. Veden on hyvä antaa kiehua pari minuuttia ennen kasvisten lisäämistä, jotta hapen vaikutus jäisi mahdollisimman vähäiseksi.
6. Keitetään tiiviin kannen alla. Poikkeus esim. kaalit).
7. Ei keitetä turhan pitkään.
8. Ei seisoteta lämpimänä, vaan mieluimmin jäähdytetään nopeasti ja lämmitetään tarvittaessa uudelleen esim. höyryssä tai käärittynä alumiinipaperiin.
9. Käytetään aina kasvisten keitinliemi ruoanvalmistukseen. (Poikkeus pinaatin kohdalla).

Leikkokukkien käsittelystä

Kaunis maljakko kauniine kukkineen on kodin koriste, mutta kuinka usein näkeekään, kukat jo muutaman tunnin kuluttua maljakkoon asettamisen jälkeen aivan lakastuneina. Miten moni perheenäiti onkaan tuskastuneena harmitellut, kun nimi- tai syntymäpäiväkukat ovat kestäneet kauniina vain lyhyen hetken. Syynä tähän on useimmiten epätyydyttävä tai puuttuva kukkien esikäsittely. Tämä alkukäsittely vaihtelee eri kasveilla jonkin verran, mutta yleissääntönä voidaan sanoa, että leikkokukat olisi saatava kyllästetyksi vedellä niin, että nestejännitys tulisi 100 prosenttiseksi. Eri kukkalajien kestävyyden lisäämiskeinoista mainittakoon mm. seuraavaa:

Kieloista poistetaan tuppi, joka peittää alapään, sekä vedetään neulalla ohut haava pitkittäin varren alaosaan sekä kukka- että lehtivanaan. Asetetaan senjälkeen muutamaksi tunniksi syvään raikkaaseen veteen.

Tulppaaneista poistetaan myös varren alapäässä oleva valkea osa vinoleikkauksella. Varret ja lehdet suoristetaan ja asetetaan myös muutamaksi tunniksi syvään raikkaaseen veteen, niin että vain kukat jäävät veden pinnalle.

Ruusut, Krysanteemit, Leukoijat Syreenit ym. kovavartiset kasvit kaipaavat varren alapään murskaamista vasaralla n. 5 smn pituudelta. Näille voidaan myös käyttää keittämismenettelyä, jolloin paperiin kääritty kukkanippu, jossa tyvet ovat tasassa asetetaan kiehuvaan veteen noin tuuman syvyydelle ja annetaan olla siinä 1 min. ajan. Tämän jälkeen ne asetetaan viileään paikkaan syvään raikkaaseen veteen. Poikkeuksen tässä tekee kuitenkin syreeni, joka on asetettava lämpimään veteen. Ruusuista mainittakoon lisäksi, että aivan nuppuasteella leikatut ovat huonoja säilymään, kuten liikaa auenneetkin. Paras kestävyys on niillä, jotka leikattaessa ovat puoleksi auenneet.

Neilikkojen varteen tehdään uusi vino leikkauspinta ja asetetaan muutamaksi tunniksi syvään veteen, kuten edellisetkin. On myös huomattava, että neilikat kärsivät hedelmien tuoksusta ja kaasuista.

Hajuherneet ja Narsissit ovat siinä suhteessa erikoisia, että niitä ei saa asettaa syvään veteen, vaan vettä saa olla ainoastaan sen verran että varren pää on vedessä.

Syklaamin varresta on poistettava kova pää ja varren sisään tehdään ohuella sukkapuikolla reikä noin kolmannes varren pituudelta ja senjälkeen veteen, kuten useimmat muutkin.

Joulutähden ja Unikon kukkavarret leikataan vinosti poikki ja senjälkeen varren päätä poltetaan kynttilän tai kaasuliekin päällä niin kauan, että maitomainen neste lakkaa vuotamasta.

Leikkokukkia ei pitäisi koskaan asettaa vetoiseen paikkaan, eikä lähelle lämpöpatteria eikä uunia. Auringon yhtämittainen suoraan kukkiin kohdistuva valo ei myöskään ole niille edullinen. Suositeltavaa on siirtää maljakot yöksi viileään pakkasasteettomaan huoneeseen tai lattialle huoneen kylmimpään nurkkaan. Maljakoissa olevan veden säännöllistä vaihtamista ei missään tapauksessa pidä nuohtaa. On myös hyvä silloin tällöin pitää kukkia hetken juoksevassa vedessä hanan alla ylösalaisin käännettynä, tai upottaa ne muutaman kerran vesisankoon. Kaikki valkeat kukat sekä Orkideat ovat kuitenkin arkoja saamaan rumia pilkkuja, joten näihin ei tätä menetelmää voida soveltaa.

Mitä huolellisimmin kukkiamme hoidamme, sitä kauemmin ne pysyvät kauniina silmiemme ilona.

—●—

"TAIKA ALLAS"

Ei tarvitse kuin ojentaa kätensä kohti tämän pesualtaan vesihanaa, kun vesi alkaa jo vuotaa. Se sulkeutuu taas heti, kun käsi vedetään kauemmas. Tämä "taika allas" on varustettu valokennolla. Tämäntyyppisiä pesualtaita valmistetaan Neuvostoliitossa lääketieteellisiä laitoksia varten. Pesulaitteen eräässä muunnoksessa on myös termostaatti säätämässä veden lämmön. Tällainen automaattiallas on kätevä erityisesti kirurgisilla osastoilla. Siinä on myös teräskammio kirurgin instrumenttien ja hoitoastioiden pesuun. Radioaktiivisia aineita käsitteleviä laboratorioita varten on suunniteltu erikoisallas, johon kuuluu sekoitin ja laite, joka poistaa vaaralliset liuokset käytön jälkeen.

Tunsiko olevansa väärässä seurassa

Toronto. — Terästyöläisten union osasto 6500 presidentin virasta äskettäin sivuutettu L. A. Soden esitti keskiviikkona vanhan konservatiivipuolueen yhtenä edustajana Torontossa, että tämän puoluemiesten ohjelmakysymysten yhteydessä on jätetty huomioonottamatta ammattiyhdistysliikettä koskevat seikat.

"Poliittiset puolueet jättävät liian usein huomioonottamatta uniot ja työläiset, ja se on ollut havaittavissa täällä", sanoi mr. Soden. "Minua on vaikeutettu täällä viimeksikuluneen 2 päivän aikana . . . . Jos tämä puolue mielii säilyä, sen on katsottava ihmisiin joilla on äänioikeus. Teidän on hyväksyttävä ohjelma, jota he (äänestäjät) voivat tukea.

"Huolimatta siitä käsitättekö te sitä tai ettekö käsitä, Canadassa on ihmisiä, jotka sanovat, että tämä on isoisten puolue."
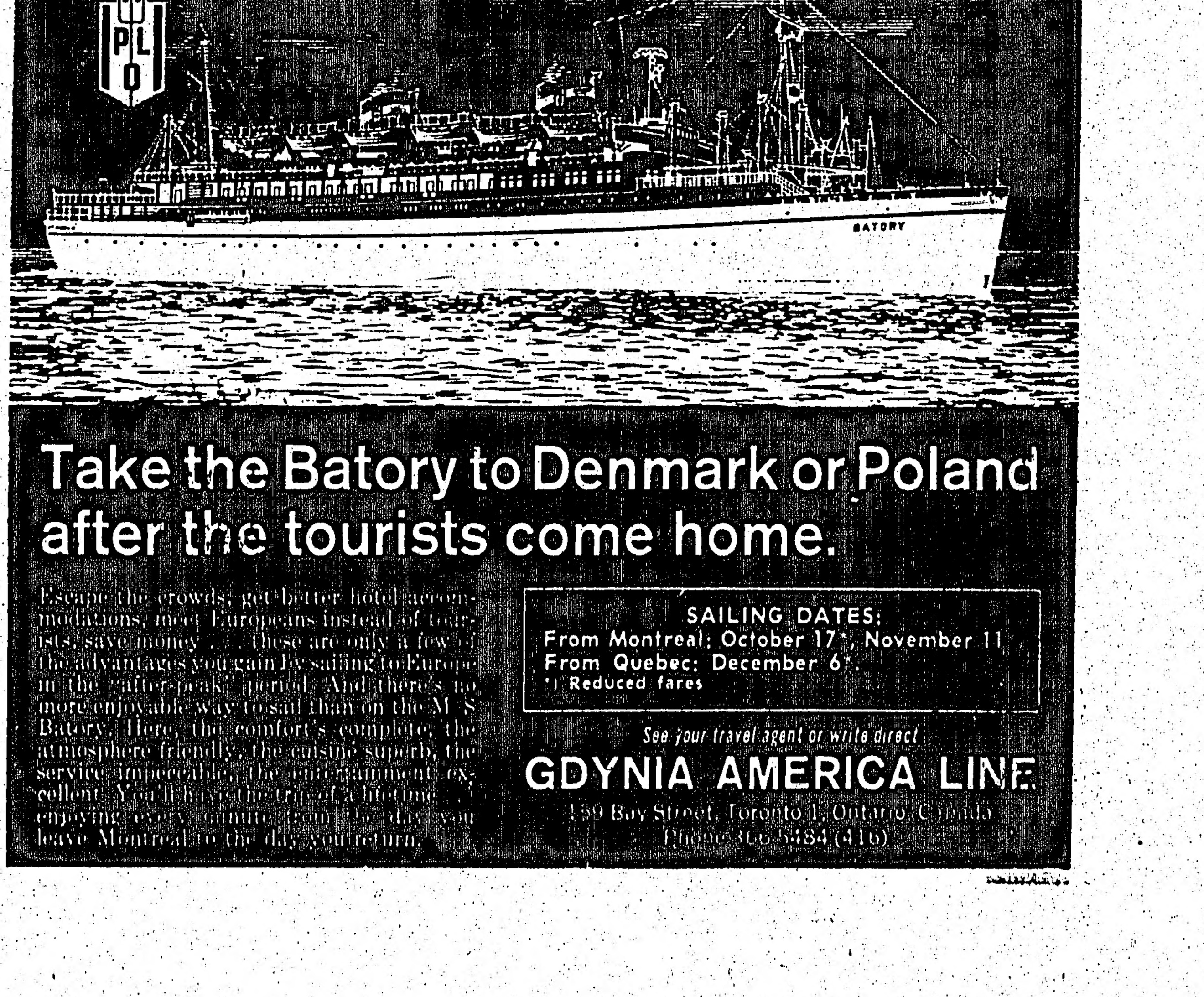
Talousasioita käsittelevän komiteen puheenjohtaja John de Wolfe puolusti asennettaan ja yritti saada mr. Sodenin vakuuttuneeksi, ettei puolue ole välinpitämätön työväenliikettä kohtaan, "mutta", hän sanoi olevansa huolissaan mr. Sodenin esityksiin liittyvistä eräistä seikoista.